Zbierka súdnych rozhodnutí

NÁVRHY GENERÁLNEHO ADVOKÁTA
MELCHIOR WATHELET
prednesené 26. novembra 2015 [1]

Veci C-613/13 P, C-609/13 P, C-625/13 P, C-636/13 P a C-644/13 P

Európska komisia
proti
Keramag Keramische Werke GmbH a i. (C-613/13 P)
a
Duravit AG a i.
proti
Európskej komisii (C-609/13 P)
a
Villeroy & Boch AG
proti
Európskej komisii (C-625/13 P)
a
Roca Sanitario SA
proti
Európskej komisii (C-636/13 P)
a
Villeroy & Boch SAS
proti

Európskej komisii (C-644/13 P)

„Odvolanie — Kartely — Belgický, nemecký, francúzsky, taliansky, holandský a rakúsky trh s kúpeľňovými doplnkami a príslušenstvom — Koordinácia predajných cien a výmena citlivých obchodných informácií — Nesúlad medzi paralelnými rozsudkami Všeobecného súdu — Pokuta — Závažnosť porušenia — Zákaz diskriminácie“

1. V týchto návrhoch preskúmam všetky odvolania [2], ktoré podali po prvé Európska komisia [3] proti rozsudku Všeobecného súdu Keramag Keramische Werke a i./Komisia (T-379/10 a T-381/10, EU:T:2013:457, ďalej len „rozsudok Keramag“), po druhé Duravit AG, Duravit SA a Duravit BeLux SPRL/BVBA [4] proti rozsudku Duravit a i./Komisia (T-364/10, EU:T:2013:477, ďalej len „rozsudok

1 — Jazyk prednesu: francúzština.
2 — Pozri bod 5 týchto návrhov.
3 — Ide o vec Komisia/Keramag Keramische Werke a i. (C-613/13 P).
4 — Ďalej len „Duravit a i.“ Ide o vec Duravit a i./Komisia (C-609/13 P).

Duravit“), po tretie Villeroy & Boch AG [5] a po štvrté Villeroy & Boch SAS [6] proti rozsudku Villeroy & Boch Austria a i./Komisia (T-373/10, T-374/10, T-382/10 a T-402/10, EU:T:2013:455, ďalej len „rozsudok Villeroy & Boch Austria“), ako aj po piate Roca Sanitario, SA [7] proti rozsudku Roca Sanitario/Komisia (T-408/10, EU:T:2013:440, ďalej len „rozsudok Roca Sanitario“).

2. Uvedené rozsudky sa týkali rozhodnutia Komisie K(2010) 4185 v konečnom znení z 23. júna 2010 týkajúceho sa konania podľa článku 101 [ZFEÚ] a článku 53 Dohody o [EHP] [8] (vec COMP/39092 – kúpeľňové doplnky a príslušenstvo, ďalej len „sporné rozhodnutie“).

3. Sporným rozhodnutím Komisia uložila pokuty v celkovej výške viac ako 622 miliónov eur 17 výrobcom kúpeľňových doplnkov a príslušenstva z dôvodu ich účasti na jedinom a pokračujúcom porušení práva hospodárskej súťaže v odvetví kúpeľňových doplnkov a príslušenstva. Komisia sa domnieva, že tieto podniky sa pravidelne zúčastňovali na protisúťažných stretnutiach v rôznych časových úsekoch v období od 16. októbra 1992 do 9. novembra 2004 na územiach týchto štátov: Nemecka, Rakúska, Belgicka, Francúzska, Talianska a Holandska. Komisia konštatovala, že koordinácia ročného zvyšovania cien a iných poplatkov, ako aj prezradenie a výmena citlivých obchodných informácií, ktoré tieto podniky praktizovali, predstavovali kartel. Medzi výrobky, ktorých sa toto porušenie týkalo, patrili podľa Komisie vodovodné batérie, sprchové kúty a ich príslušenstvo a keramické výrobky (ďalej len „tri podskupiny výrobkov“).

4. Rôzne rozsudky Všeobecného súdu týkajúce sa sporného rozhodnutia viedli k najmenej štrnástim odvolaniam pred Súdnym dvorom. [9]

5. V súlade s požiadavkou Súdneho dvora a ako som uviedol v bode 1 vyššie, zameriam sa v týchto návrhoch na dva odvolacie dôvody, ktoré sú jadrom piatich zo štrnástich týchto odvolaní. Týmito dvoma odvolacími dôvodmi sa napádajú jednak protichodné posúdenia, ktoré boli uvedené v niektorých rozsudkoch Všeobecného súdu, [10] a jednak správny výkon neobmedzenej právomoci [11] zo strany Všeobecného súdu. Na základe toho je zrejmé, že tieto návrhy môžu Súdnemu dvoru tiež poskytnúť objasnenie aj v rámci ostatných odvolaní, ktoré sa týkajú podobných otázok.

I – Okolnosti predchádzajúce sporu a sporné rozhodnutie

6. Okolnosti predchádzajúce sporom boli vysvetlené v bodoch 1 až 26 rozsudku Keramag, v bodoch 1 až 25 rozsudku Duravit, v bodoch 1 až 19 rozsudku Villeroy & Boch Austria a v bodoch 1 až 28 rozsudku Roca Sanitario. Možno ich zhrnúť takto.

7. Sporným rozhodnutím Komisia rozhodla o existencii porušenia článku 101 ods. 1 ZFEÚ v odvetví kúpeľňových doplnkov a príslušenstva.

5 — Čiže vec Villeroy & Boch AG/Komisia (C-625/13 P).

6 — T. j. vec Villeroy & Boch SAS/Komisia (C-644/13 P).

7 — Ide o vec Roca Sanitario/Komisia (C-636/13 P).

8 — Na účely týchto návrhov budem ďalej odkazovať len na článok 101 ZFEÚ.

9 — Konkrétne veci: C-604/13 P, C-609/13 P, C-611/13 P, C-613/13 P, C-614/13 P, C-618/13 P, C-619/13 P, C-625/13 P, C-626/13 P, C-636/13 P, C-637/13 P, C-638/13 P, C-642/13 P a C-644/13 P.

10 — Vo veci Komisia/Keramag a i. (C-613/13 P) je to druhá, tretia a piata časť prvého odvolacieho dôvodu Komisie, ako aj druhý odvolací dôvod predložený spoločnosťou Keramag a i. vo vzájomnom odvolaní; vo veci Duravit a i./Komisia (C-609/13 P) je to tretí odvolací dôvod; vo veci Villeroy & Boch AG/Komisia (C-625/13 P) je to prvý odvolací dôvod a druhá časť druhého odvolacieho dôvodu, a napokon vo veci Villeroy & Boch SAS/Komisia (C-644/13 P) je to prvý a druhý odvolací dôvod.

11 — Prvá časť druhého odvolacieho dôvodu vo veci Roca Sanitario/Komisia (C-636/13 P).

8. Dňa 15. júla 2004 Masco Corp. a jej dcérske spoločnosti, medzi ktoré patria Hansgrohe AG vyrábajúca vodovodné batérie a Hüppe GmbH vyrábajúca sprchové kúty, informovali Komisiu o existencii kartelu v odvetví kúpeľňových doplnkov a príslušenstva a požiadali o oslobodenie od pokút [12] alebo v prípade zamietnutia žiadosti o ich zníženie. Komisia prijala 2. marca 2005 podmienečné rozhodnutie o oslobodení od pokút v prospech spoločnosti Masco Corp.

9. Komisia uskutočnila 9. a 10. novembra 2004 neohlásené kontroly v priestoroch viacerých spoločností a vnútroštátnych profesijných združení vykonávajúcich činnosť v odvetví kúpeľňových doplnkov a príslušenstva. Od 15. novembra 2005 do 16. mája 2006 zaslala žiadosti o informácie viacerým spoločnostiam a združeniam. V období od 15. novembra 2004 do 20. januára 2006 požiadalo niekoľko spoločností o oslobodenie od pokút alebo o ich zníženie.

10. Komisia prijala 26. marca 2007 oznámenie o výhradách (ďalej len „oznámenie o výhradách“), ktoré bolo doručené viacerým spoločnostiam, medzi ktorými sú aj odvolatelia v týchto odvolaniach.

11. V období od 12. do 14. novembra 2007 sa uskutočnilo vypočutie, na ktorom sa zúčastnili odvolateľky.

12. Komisia zaslala 9. júla 2009 viacerým spoločnostiam vrátane niektorých odvolateliek list opisujúci skutkový stav a upozornila ich na niektoré dôkazy, o ktoré sa zamýšľala oprieť pri prijatí konečného rozhodnutia. V období od 19. júna 2009 do 8. marca 2010 zaslala Komisia viacerým spoločnostiam žiadosti o doplňujúce informácie.

13. Komisia prijala sporné rozhodnutie 23. júna 2010.

14. Pri stanovovaní výšky pokuty uloženej každej spoločnosti vychádzala Komisia z usmernení k metóde stanovenia pokút uložených podľa článku 23 ods. 2 písm. a) nariadenia č. 1/2003 (Ú. v. EÚ C 210, 2006, s. 2, ďalej len „usmernenia z roku 2006“). Stanovila základnú výšku pokuty, pričom spresnila, že uvedený výpočet vychádzal v prípade každej spoločnosti z jej predajov v jednotlivých členských štátoch, ktoré boli vynásobené počtom rokov jej účasti na konštatovanom porušení v každom z týchto členských štátov a pre príslušnú podskupinu výrobkov, a to tak, aby sa zohľadnilo, že niektoré spoločnosti pôsobili len v niektorých členských štátoch alebo sa zaoberali len jednou (alebo dvomi) z troch podskupín výrobkov.

A – Pokuta uložená spoločnosti Keramag a i.

15. Pokiaľ ide o závažnosť porušenia, Komisia stanovila koeficient na 15 %, pričom ho určila so zreteľom na štyri kritériá, a to spoločný podiel na trhu, povahu porušenia, geografický rozsah a uskutočnenie porušenia.

16. Okrem násobného koeficientu z dôvodu dĺžky trvania porušenia sa Komisia rozhodla zvýšiť základnú výšku pokuty o 15 % s cieľom odstrašiť dotknuté spoločnosti od účasti na protisúťažných postupoch, ako sú tie, ktoré boli predmetom napadnutého rozhodnutia.

17. Po stanovení základnej výšky pokuty Komisia skúmala existenciu priťažujúcich alebo poľahčujúcich okolností, ktoré by mohli odôvodniť úpravu základnej výšky pokuty. Komisia nezistila žiadne priťažujúce alebo poľahčujúce okolnosti a po uplatnení hornej hranice 10 % stanovila pokutu uloženú spoločnostiam Keramag Keramische Werke GmbH a i. (ďalej len „Keramag a i.“) na 57 690 000 eur (článok 2 ods. 7 sporného rozhodnutia).

12 — Podľa oznámenia Komisie o oslobodení od pokút a znížení pokút v prípadoch kartelov (Ú. v. ES C 45, 2002, s. 3; Mim. vyd. 08/2002, s. 155, ďalej len „oznámenie o spolupráci z roku 2002“).

B – Pokuta uložená spoločnosti Duravit a i.

18. Pokiaľ ide o závažnosť porušenia, Komisia stanovila koeficient na 15 %, pričom ho určila so zreteľom na štyri kritériá, a to spoločný podiel na trhu, povahu porušenia, geografický rozsah a uskutočnenie porušenia. Okrem násobného koeficientu z dôvodu dĺžky trvania porušenia sa Komisia rozhodla zvýšiť základnú výšku pokuty o 15 % s cieľom odstrašiť dotknuté spoločnosti od účasti na protisúťažných postupoch, ako sú tie, ktoré boli predmetom napadnutého rozhodnutia.

19. Po stanovení základnej výšky pokuty Komisia nezistila žiadne priťažujúce alebo poľahčujúce okolnosti a po uplatnení hornej hranice 10 % stanovila pokutu uloženú spoločnostiam Duravit a i. na 29 266 325 eur (článok 2 sporného rozhodnutia).

C – Pokuty uložené spoločnostiam Villeroy & Boch AG a Villeroy & Boch France

20. V článku 1 ods. 1 sporného rozhodnutia Komisia sankcionovala Villeroy & Boch AG za účasť na jedinom porušení od 28. septembra 1994 do 9. novembra 2004 a jej dcérske spoločnosti Villeroy & Boch Austria GmbH (ďalej len „Villeroy & Boch Rakúsko“), Villeroy & Boch Belgium a Villeroy et Boch SAS (ďalej len „Villeroy & Boch France“) za ich účasť na tom istom porušení v období od 12. októbra 1994 do minimálne 9. novembra 2004.

21. Komisia v článku 2 ods. 8 sporného rozhodnutia uložila pokuty, po prvé spoločnosti Villeroy & Boch 54 436 347 eur, po druhé spoločne a nerozdielne spoločnosti Villeroy & Boch a Villeroy & Boch Austria 6 083 604 eur, po tretie spoločne a nerozdielne spoločnosti Villeroy & Boch a Villeroy & Boch Belgium 2 942 608 eur a po štvrté spoločne a nerozdielne spoločnosti Villeroy & Boch a Villeroy & Boch France 8 068 441 eur. Celková výška pokút uložených spoločnostiam Villeroy & Boch AG a jej dcérskym spoločnostiam bola teda 71 531 000 eur.

D – Pokuta uložená spoločnosti Roca Sanitario

22. Komisia v článku 1 ods. 3 sporného rozhodnutia konštatovala, že Roca Sanitario a jej dve dcérske spoločnosti porušili článok 101 ods. 1 ZFEÚ tým, že sa zúčastnili na pokračujúcej dohode alebo zosúladených postupoch v odvetví kúpeľňových doplnkov a príslušenstva na území Francúzska a Rakúska.

23. Podľa článku 2 ods. 4 sporného rozhodnutia Komisia uložila spoločnosti Roca Sanitario pokutu vo výške 17 700 000 eur spoločne a nerozdielne so spoločnosťou Laufen Austria a pokutu 6 700 000 eur spoločne a nerozdielne so spoločnosťou Roca France. Okrem toho uložila samostatne Laufen Austria pokutu vo výške 14 300 000 eur z dôvodu jej účasti na porušení v období, ktoré predchádzalo nadobudnutiu skupiny Laufen skupinou Roca Sanitario.

II – Konanie pred Všeobecným súdom a napadnuté rozsudky

A – Keramag a i.

24. Dňa 8. septembra 2010 Keramag a i. podali žaloby o neplatnosť proti spornému rozhodnutiu (veci T-379/10 a T-381/10). Vo veci T-379/10 bolo uvedených sedem žalobných dôvodov a vo veci T-381/10 ich bolo deväť.

25. Všeobecný súd zamietol väčšinu dôvodov, ale prijal prvú a tretiu časť tretieho žalobného dôvodu spoločnosti Keramag a i. vo veci T-381/10.[13] Potom ako Všeobecný súd dospel k záveru, že jednak sa Komisia nesprávne domnievala, že spoločnosti Allia SAS a Produits Céramiques de Touraine SA (PCT) sa zúčastnili na porušení, a jednak, že spoločnosť Pozzi Ginori sa zúčastnila na porušení od 10. marca 1996 do 14. septembra 2001 napriek tomu, že jej účasť bola z právneho hľadiska dostatočne preukázaná len v období od 14. mája 1996 do 9. marca 2001, zrušil príslušnú časť článku 1 ods. 1 bodu 6 sporného rozhodnutia.

26. Pokiaľ ide o zníženie pokút, keďže Všeobecný súd čiastočne prijal tretí žalobný dôvod predložený spoločnosťou Keramag a i., zrušil článok 2 ods. 7 sporného rozhodnutia „v rozsahu, v akom celková suma pokuty uloženej… prevyšuje sumu 50 580 701 eur“ (bod 2 výroku), čo predstavuje zníženie o 7 109 299 eur.

B – Duravit a i.

27. Duravit a i. podali 2. septembra 2010 žalobu o neplatnosť sporného rozhodnutia, pričom uviedli deväť žalobných dôvodov. Prvých šesť dôvodov smerovalo k zrušeniu sporného rozhodnutia a zakladali sa, prvý na porušení požiadaviek týkajúcich sa dokazovania porušenia článku 101 ods. 1 ZFEÚ; druhý jednak na porušení práva na obhajobu spoločností Duravit a i. a jednak na nesprávnom posúdení, pokiaľ ide o údajnú účasť spoločnosti Duravit a i. na karteli týkajúcom sa viacerých tovarov v odvetví kúpeľňových doplnkov a príslušenstva; tretí na nesprávnom posúdení, pokiaľ ide o údajnú účasť spoločnosti Duravit a i. na porušení pravidiel hospodárskej súťaže v odvetví keramických výrobkov v Nemecku; štvrtý na nesprávnom posúdení, pokiaľ ide o údajnú účasť spoločnosti Duravit a i. na zosúladení cien v Belgicku a vo Francúzsku; piaty na nesprávnom posúdení, pokiaľ ide o kvalifikáciu sporných postupov za jediné a pokračujúce porušenie a šiesty na porušení práva byť vypočutý z dôvodu dĺžky trvania správneho konania od vypočutia spoločnosti Duravit a i. do prijatia sporného rozhodnutia.

28. Siedmy žalobný dôvod bol založený na nezákonnosti ustanovení článku 23 ods. 2 a 3 nariadenia Rady (ES) č. 1/2003 zo 16. decembra 2002 o vykonávaní pravidiel hospodárskej súťaže stanovených v článkoch 81 a 82 Zmluvy (Ú. v. ES L 1, 2003, s. 1; Mim. vyd. 08/002, s. 205) a usmernení z roku 2006 a obsahoval dve námietky nezákonnosti.

29. Ôsmy a deviaty žalobný dôvod smerovali k zníženiu výšky pokuty a boli založené, pokiaľ ide o ôsmy na tom, že pri stanovení základnej výšky pokuty nebola zohľadnená menšia závažnosť ich účasti na konštatovanom porušení v porovnaní so závažnosťou účasti ostatných účastníkov kartelu a deviaty na neprimeranosti konečnej výšky pokuty, ktorá im bola uložená, po uplatnení hornej hranice 10 %.

30. Všeobecný súd v bode 339 rozsudku Duravit rozhodol, že Komisia sa dopustila nesprávneho právneho posúdenia, keď dospela k záveru, že Duravit a i. sa zúčastnili na konštatovanom porušení na území Talianska, Rakúska a Holandska. V dôsledku toho Všeobecný súd v bodoch 352 až 357 svojho rozsudku sčasti prijal tvrdenia smerujúce najmä k čiastočnému zrušeniu sporného rozhodnutia.

31. Pokiaľ ide o žalobné dôvody predložené len subsidiárne, ktoré smerovali k zníženiu pokuty uloženej spoločnosti Duravit a i., Všeobecný súd v prvom rade zamietol v bodoch 376 a 384 daného rozsudku ako nedôvodné tie žalobné dôvody, ktorými Duravit a i. tvrdili, že spôsob výpočtu základnej výšky pokuty nedodržiava zásady rovnosti zaobchádzania a osobnosti trestov a že konečná suma pokuty, ktorá bola uložená, bola neprimeraná a v rozpore s rovnosťou zaobchádzania.

13 — Keďže sedem žalobných dôvodov vo veci T-379/10 bolo v podstate rovnakých ako prvý až piaty, ôsmy a deviaty žalobný dôvod vo veci T-381/10, Všeobecný súd uplatnil rovnaké číslovanie žalobných dôvodov, ako bolo uvedené v tejto poslednej veci.

32. V druhom rade Všeobecný súd v bodoch 385 a 386 rozsudku Duravit rozhodol, že nie je opodstatnené, aby na základe svojej neobmedzenej právomoci znížil výšku pokuty uloženej spoločnosti Duravit, ktorá bola stanovená na 29 266 325 eur, a že jej výška predstavovala primeranú sankciu vzhľadom na dĺžku trvania a závažnosť predmetného porušenia.

C – Villeroy & Boch AG

33. Villeroy & Boch AG podala 8. septembra 2010 na Všeobecný súd žalobu o neplatnosť sporného rozhodnutia, ktorou sa domáhala vyhlásenia jeho neplatnosti v rozsahu, v akom sa jej týka, alebo subsidiárne zníženia pokút, ktoré jej boli uložené (vec T-374/10).

34. Tvrdila, že Komisia nesprávne kvalifikovala konštatované porušenie ako jediné, komplexné a pokračujúce porušenie a že subsidiárne Komisia takýmto postupom porušila povinnosť odôvodnenia tým, že dostatočne presne neohraničila relevantné trhy. Villeroy & Boch AG tiež tvrdila, že pre tri podskupiny výrobkov sa nedopustila žiadneho porušenia v Nemecku.

35. Villeroy & Boch AG tiež uvádza, že zodpovednosť za protisúťažné správanie spoločnosti Ucosan BV, t. j. jednej z jej dcérskych spoločností, nemohla byť pripísaná materskej spoločnosti, pretože táto dcérska spoločnosť sa na trhu správala nezávisle. V tejto súvislosti poznamenala, že zakladajúci konateľ spoločnosti Ucosan BV mal na základe zmluvy konečnú zodpovednosť za obchodnú činnosť, a že jedine on sám bol zodpovedný za marketing a predaj.

36. Podľa spoločnosti Villeroy & Boch AG sa Komisia nesprávne domnievala, že sa zúčastnila na karteli na rakúskom trhu. V postavení materskej spoločnosti totiž nemôže byť považovaná za zodpovednú za porušenie, ktorého sa dopustila Villeroy & Boch Austria, pretože európska judikatúra týkajúca sa pripísania zodpovednosti materskej spoločnosti za protisúťažné správanie dcérskej spoločnosti, ktorá je v jej úplnom vlastníctve, je v rozpore najmä so zásadou zákonnosti trestných činov a trestov, ako aj zásadou prezumpcie neviny. Okrem toho Villeroy & Boch AG uviedla, že neexistujú dôkazy, že by sa v Rakúsku dopustila porušenia.

37. Napokon Villeroy & Boch AG napadla existenciu porušenia vo Francúzsku, v Belgicku a Taliansku, ako aj spoločnú a nerozdielnu povahu pokút.

38. Komisia podľa Všeobecného súdu nepreukázala, že Villeroy & Boch AG sa zúčastnila na danom jedinom porušení pred 12. októbrom 1994 (pozri bod 321 rozsudku Villeroy & Boch Austria). Čiastočné zrušenie článku 1 ods. 1 sporného rozhodnutia, ktoré z tohto konštatovania vyplývalo, ostalo však bez dôsledkov na výpočet výšky pokuty uloženej spoločnosti Villeroy & Boch AG v článku 2 ods. 8 uvedeného rozhodnutia. Všeobecný súd totiž uviedol, že na účely tohto výpočtu Komisia v každom prípade zohľadnila len účasť spoločnosti Villeroy & Boch AG na porušení od 12. októbra 1994.

D – Villeroy & Boch France

39. Villeroy & Boch France podala 8. septembra 2010 na Všeobecný súd žalobu o neplatnosť sporného rozhodnutia, ktorou sa domáhala vyhlásenia jeho neplatnosti v rozsahu, v akom sa jej týka, alebo subsidiárne zníženia pokút, ktoré jej boli uložené (vec T-382/10). Všeobecný súd zamietol žalobu spoločnosti Villeroy & Boch France v celom rozsahu.

E – Roca Sanitario

40. Roca Sanitario podala 8. septembra 2010 na Všeobecný súd žalobu o neplatnosť sporného rozhodnutia, ktorou sa domáhala vyhlásenia jeho neplatnosti v rozsahu, v akom sa jej týka, alebo subsidiárne zníženia pokút, ktoré jej boli uložené.

41. Na podporu svojich návrhov smerujúcich k čiastočnému zrušeniu tohto rozhodnutia uviedla v podstate šesť žalobných dôvodov. Prvý, druhý a piaty žalobný dôvod sa týkali pripísania spoločnosti Roca Sanitario zodpovednosti za protisúťažné správania vytýkané jej dcérskym spoločnostiam. Konkrétne piaty žalobný dôvod sa týkal stanovenia obdobia, v ktorom sa mohla Roca Sanitario považovať za zodpovednú za správanie spoločnosti Laufen Austria. Tretí žalobný dôvod bol založený na porušení práv na obhajobu. Štvrtý žalobný dôvod sa týkal výpočtu výšky pokuty uloženej spoločne a nerozdielne spoločnostiam Roca Sanitario a Laufen Austria. Šiesty žalobný dôvod bol založený na porušení zásady rovnosti zaobchádzania pri stanovení základnej výšky pokút.

42. Okrem toho Roca Sanitario uviedla dve tvrdenia na podporu svojich žalobných návrhov, ktoré subsidiárne smerovali k zníženiu výšky pokút. Prvé tvrdenie bolo založené na menšej závažnosti porušenia, za ktoré jej bola pripísaná zodpovednosť, v porovnaní so závažnosťou porušenia, ktorého sa dopustili ostatní účastníci kartelu. Roca Sanitario vo svojom druhom tvrdení žiadala o akékoľvek také zníženie výšky pokuty, aké Všeobecný súd prípadne prizná jej dcérskym spoločnostiam na základe ich paralelných žalôb.

43. Keďže Všeobecný súd vo svojom rozsudku týkajúcom sa žaloby Roca France znížil výšku pokuty uloženej spoločne a nerozdielne tejto spoločnosti a spoločnosti Roca Sanitario z dôvodu chyby, ktorej sa dopustila Komisia pri posúdení dôkazov predložených spoločnosťou Roca France v rámci svojej žiadosti o zhovievavosť, prijal druhé subsidiárne predložené tvrdenie spoločnosti Roca Sanitario na podporu jej návrhov. Všeobecný súd preto znížil výšku pokuty uloženej spoločne a nerozdielne spoločnostiam Roca Sanitario a Roca France o 6 %, t. j. o 402 000 eur. V zostávajúcej časti žalobu zamietol.

III – O odvolaniach

44. Prednesy všetkých účastníkov konania boli vypočuté na pojednávaní, ktoré sa konalo 10. septembra 2015.

A – Vec Komisia/Keramag Keramische Werke a i.

1. O odvolaní: len o druhej, tretej a piatej časti prvého odvolacieho dôvodu

a) Druhá časť prvého odvolacieho dôvodu (Všeobecný súd nepreskúmal žiadosti spoločnosti Roca France o zhovievavosť)

i) Stručné zhrnutie tvrdení účastníkov konania

45. *Komisia* tvrdí, že Všeobecný súd potom, ako nesprávne konštatoval, že vyhlásenie spoločnosti American Standard Inc. (ďalej len „Ideal Standard“), ktoré urobila v rámci svojej žiadosti podľa oznámenia o spolupráci z roku 2002, malo byť potvrdené aj iným dôkazom, nesprávne opomenul preskúmať vyhlásenie spoločnosti Roca France priložené k žiadosti o zhovievavosť a – hoci ho

preskúmal v iných rozsudkoch vyhlásených v rovnaký deň, rovnakými sudcami a týkajúcich sa rovnakého kartelu – nepriznal, bez uvedenia dôvodov, tomuto vyhláseniu žiadnu dôkaznú hodnotu na potvrdenie vyhlásenia spoločnosti Ideal Standard, a to jednoduchým odkazom na časť sporného rozhodnutia, v ktorej bola zhrnutá odpoveď spoločnosti Roca France na oznámenie o výhradách.

46. Naopak, *Keramag a i.* vo všeobecnosti tvrdia: i) Komisia porušila povahu súdneho preskúmania, keď uviedla, že Všeobecný súd nemôže dospieť v odlišných veciach k odlišným záverom, hoci predložené tvrdenia a dôkazy sú rozdielne; ii) Komisia odkazuje na neprípustné dôkazy, ktoré neboli vložené v spise, a ktoré sa teda nemôžu proti nim uplatniť; iii) Komisia skreslila dôkazy v spise, keď tvrdila, že rozsudky v paralelných veciach sa týkajú tých istých dôkazov, hoci dôkazy, na ktoré sa Komisia odvoláva, nie sú súčasťou spisu v predmetnej veci; a iv) tým, že Komisia navrhuje, aby Súdny dvor zrušil rozsudok Všeobecného súdu na základe dôkazov predložených v iných veciach, v skutočnosti navrhuje, aby Súdny dvor porušil práva na obhajobu spoločnosti Keramag a i.

47. Ďalej, pokiaľ ide konkrétne o druhú časť, Keramag a i. tvrdia, že úlohou Všeobecného súdu nie je preskúmať vyhlásenie spoločnosti Roca France predložené v rámci konania o zhovievavosť, pretože Komisia nepredložila tento dôkaz na vloženie do spisu. Čo sa týka odpovedi spoločnosti Roca France na oznámenie o výhradách, Všeobecný súd sa nedopustil nesprávneho posúdenia, keď vychádzal z relevantných pasáží sporného rozhodnutia. Napokon v uvedenej veci nedošlo podľa jej tvrdenia k skresleniu dôkazov, pretože išlo o odlišné skutočnosti prejednávané odlišne v odlišných prípadoch.

ii) Posúdenie

48. Na úvod rovnako ako Komisia poukazujem na to, že existuje zásadný rozpor medzi jednak rozsudkom Keramag a jednak tromi ďalšími rozsudkami vyhlásenými proti rovnakému rozhodnutiu, v rovnaký deň a rovnakými sudcami, týkajúcemu sa rovnakých skutkových okolností a rovnakých dôkazov.

49. Zatiaľ čo sa Všeobecný súd v rozsudku Keramag nezaoberal vyhlásením spoločnosti Roca France priloženým k jej žiadosti o zhovievavosť, a teda mu nepriznal nijakú dôkaznú hodnotu na potvrdenie vyhlásenia spoločnosti Ideal Standard, v rozsudkoch Villeroy & Boch Austria, Duravit a Roca rozhodol inak:

— v rozsudku Villeroy & Boch Austria Všeobecný súd rozhodol, že skutočnosť, že k protisúťažným rokovaniam došlo na zasadnutí Association française des industries de céramique sanitaire (Francúzske združenie priemyslu sanitárnej keramiky, ďalej len „AFICS“) z 25. februára 2004, bola z právneho hľadiska dostatočne preukázaná. V tejto súvislosti sa opieral o dve žiadosti o zhovievavosť predložené spoločnosťami Ideal Standard a Roca France, ktoré sa navzájom potvrdzovali a uplatnil svoju judikatúru, podľa ktorej žiadosť o zhovievavosť možno potvrdiť na základe inej žiadosti o zhovievavosť; [14]

— Všeobecný súd dospel v rozsudku Duravit k rovnakému rozhodnutiu, a

14 — Toto potvrdenie sa nemusí nevyhnutne opierať o dokumenty pochádzajúce z obdobia, keď došlo ku skutkovým okolnostiam. Viaceré vyhlásenia môžu byť dôveryhodné, keď sa navzájom potvrdzujú. Pozri v tejto súvislosti rozsudky Lögstör Rör/Komisia (T-16/99, EU:T:2002:72, bod 45 až 47), Bolloré a i./Komisia (T-109/02, T-118/02, T-122/02, T-125/02, T-126/02, T-128/02, T-129/02, T-132/02 a T-136/02, EU:T:2007:115, bod 168) a Polimeri Europa/Komisia (T-59/07, EU:T:2011:361, bod 55). Potvrdenie ďalším vyhlásením predloženým v rámci žiadosti o zhovievavosť môže postačovať, ak bolo toto vyhlásenie predložené nezávisle a ak sa v hlavných črtách zhodujú. Pozri v tejto súvislosti rozsudok Total Raffinage Marketing/Komisia (T-566/08, EU:T:2013:423, bod 74) (odvolanie bolo zamietnuté: rozsudok Total Marketing Services/Komisia, C-634/13 P, EU:C:2015:614).

— Všeobecný súd priznal spoločnosti Roca france v rozsudku Roca zníženie pokuty o 6 %, pretože priniesla značnú pridanú hodnotu preukázaním, že protisúťažné rokovania sa uskutočnili na stretnutí AFICS 25. februára 2004, t. j. rovnakú zložku porušenia, o akú ide v prejednávanom odvolaní. [15]

50. Na základe toho musím preskúmať dve tvrdenia Komisie.

– Prvé tvrdenie: nezohľadnenie vyhlásenia spoločnosti Roca France priloženom k jej žiadosti o zhovievavosť Všeobecným súdom Pripomenutie judikatúry

51. V tejto súvislosti treba pripomenúť, že žalobkyňa môže v odvolacom konaní tvrdiť, že Všeobecný súd porušil pravidlá a všeobecné zásady týkajúce sa dôkazného bremena alebo procesné pravidlá v oblasti dôkazov. [16]

52. Rozsudok Všeobecného súdu musí byť navyše dostatočne odôvodnený, aby ho Súdny dvor mohol preskúmať. [17]

53. Navyše „otázka, či si odôvodnenie rozsudku Súdu prvého stupňa protirečí alebo je nedostačujúce, je právnou otázkou, pričom preskúmania tejto otázky ako takej sa možno dovolávať v rámci konania o odvolaní“. [18]

54. Odvolací dôvod založený na neúplnom preskúmaní skutkových okolností sa tiež považuje za prípustný v štádiu odvolacieho konania [19] a za právnu otázku sa tiež považuje to, či došlo k nesprávnemu výkladu napadnutého aktu zo strany Všeobecného súdu, ktorý v tomto akte našiel niečo, čo tam nie je, alebo ho nepresne citoval. V takom prípade by sa Všeobecný súd dopustil nesprávneho právneho posúdenia tým, že nahradil odôvodnenie uvedeného aktu svojim vlastným odôvodnením. [20]

55. Napríklad v rozsudku Aalborg Portland a i./Komisia (C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P a C-219/00 P, EU:C:2004:6, body 381 až 385) Súdny dvor rozhodol, že „Súd prvého stupňa vylúčil z výpočtu pokút uložených spoločnosti Ciments français obrat dosiahnutých jej španielskymi a gréckymi dcérskymi spoločnosťami, pretože sa preukázalo, že ich ešte v čase, keď sa dopustila konaní predstavujúcich porušenie, neovládala. Súd prvého stupňa navyše pripustil, že v roku 1990 spoločnosť Ciments français ukončila akékoľvek sporné konanie. … Zo samotného rozhodnutia

15 — Rozsudok Roca/Komisia (T-412/10, EU:T:2013:444, body 198 a 239, ďalej len „rozsudok Roca“). Všeobecný súd vydal v rovnaký deň aj rozsudok, ktorým sa rozširuje prospech z tohto zníženia aj na materskú spoločnosť spoločnosti Roca France (vec Roca Sanitario/Komisia, T-408/10, EU:T:2013:440, bod 213).

16 — Pozri v oblasti práva hospodárskej súťaže najmä rozsudky Hüls/Komisia (C-199/92 P, EU:C:1999:358, body 64 a 65) alebo Technische Unie/Komisia (C-113/04 P, EU:C:2006:593, body 111 až 113 a 161). Pozri všeobecne rozsudok Komisia/Brazzelli Lualdi a i. (C-136/92 P, EU:C:1994:211, body 66 a 81); uznesenia San Marco/Komisia (C-19/95 P, EU:C:1996:331, bod 39) a AIUFFASS a AKT/Komisia (C-55/97 P, EU:C:1997:465, bod 25); rozsudky Somaco/Komisia (C-401/96 P, EU:C:1998:208, bod 54), a Schröder a i./Komisia (C-221/97 P, EU:C:1998:597, body 22 až 24).

17 — Rozsudok Rada/de Nil a Impens (C-259/96 P, EU:C:1998:224, bod 32).

18 — Rozsudok Nederlandse Federatieve Vereniging voor de Groothandel op Elektrotechnisch Gebied/Komisia (C-105/04 P, EU:C:2006:592, bod 71). Pozri tiež rozsudky Baustahlgewebe/Komisia (C-185/95 P, EU:C:1998:608, bod 25); Somaco/Komisia (C-401/96 P, EU:C:1998:208, bod 53); Cubero Vermurie/Komisia (C-446/00 P, EU:C:2001:703, bod 20); EIB/Hautem (C-449/99 P, EU:C:2001:502, bod 45); Aristrain/Komisia (C-196/99 P, EU:C:2003:529, body 40 a 41), ako aj Technische Glaswerke Ilmenau/Komisia (C-404/04 P, EU:C:2007:6, bod 90). Pokiaľ ide o zrušenie z dôvodu nedostatku odôvodnenia, pozri napríklad rozsudky Limburgse Vinyl Maatschappij a i./Komisia (C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P až C-252/99 P a C-254/99 P, EU:C:2002:582, bod 428); Belgicko/Komisia (C-197/99 P, EU:C:2003:444, bod 130), ako aj International Power a i./NALOO (C-172/01 P, C-175/01 P, C-176/01 P a C-180/01 P, EU:C:2003:534, bod 121).

19 — Pozri v tomto zmysle analogicky rozsudky Limburgse Vinyl Maatschappij a i./Komisia (C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P až C-252/99 P a C-254/99 P, EU:C:2002:582, body 392 až 405); Chassagne/Komisia (T-253/06 P, EU:T:2008:386, bod 57) a Michail/Komisia (T-50/08 P, EU:T:2009:457, bod 50).

20 — Pozri v tejto súvislosti rozsudok DIR International Film a i./Komisia (C-164/98 P, EU:C:2000:48, body 43 až 48). Pokiaľ ide o veci, keď Všeobecný súd nesprávne vyložil napadnutý akt, pozri tiež rozsudky Belgicko/Komisia (C-197/99 P, EU:C:2003:444, body 58 až 67) a International Power a i./NALOO (C-172/01 P, C-175/01 P, C-176/01 P a C-180/01 P, EU:C:2003:534, bod 156).

Ciment pritom vyplýva, že spoločnosť Ciments français získala kontrolu nad CCB v roku 1990, t. j. v rovnakom roku ako v roku, keď získala kontrolu nad svojimi španielskymi a gréckymi dcérskymi spoločnosťami. … *Súd prvého stupňa sa preto dopustil zjavne nesprávneho posúdenia, ktoré je badateľné už zo znenia dokumentu, akým je rozhodnutie Ciment, ktoré sa zjavne nachádzalo od začiatku v centre diskusií*“ (kurzívou zvýraznil generálny advokát).

56. Navyše v rozsudku PKK a KNK/Rada (C-229/05 P, EU:C:2007:32, body 37 až 54), Súdny dvor rozhodol, že „z toho vyplýva, že zistenie, že ‚podľa výpovede [Osmana] Ocalana predloženej v prílohe žaloby kongres PKK vyslovil svoje rozpustenie‘, nachádzajúce sa v bode 35 napadnutého uznesenia, je nepresné a v rozpore s vyhlásením Osmana Ocalana, na ktoré sa toto zistenie odvoláva… Takisto vyjadrenie v bode 37 napadnutého uznesenia, že ‚namiesto toho, aby preukázali právnu spôsobilosť [Osmana] Ocalana konať v mene PKK, žalobcovia naopak tvrdia, že PKK už neexistuje‘, *nie je v súlade s dôkazmi predloženými Súdu prvého stupňa*. … *Skutkové zistenia uvedené v bodoch 35 a 37 napadnutého uznesenia sú teda nepresné a zakladajú skreslenie dôkazov, ktoré boli predložené Súdu prvého stupňa*. Z toho vyplýva, že štvrtý odvolací dôvod je dôvodný“ (kurzívou zvýraznil generálny advokát).

57. Taktiež v rozsudku Industrias Químicas del Vallés/Komisia (C-326/05 P, EU:C:2007:443, body 60 až 69), Súdny dvor rozhodol, že „je nutné konštatovať, že skutkové zistenia uvedené v bodoch 94 a 104 napadnutého rozsudku, podľa ktorých Komisia nijako nezmenila stanovisko týkajúce sa nevyhnutnosti, aby odvolateľka predložila ‚kompletné dokumenty‘ na podporu svojej žiadosti o zápis metalaxylu, sú nepresné a predstavujú skreslenie dôkazov predložených Súdu prvého stupňa“.

58. Napokon, ako uviedol generálny advokát Mischo [21], z „ustálenej judikatúry vyplýva, že v odvolacom konaní v zásade nemožno spochybniť skutkové zistenie vykonané Súdom prvého stupňa. Z tejto zásady sa však pripúšťa výnimka v prípade, keď pri tomto zistení došlo k zjavne nesprávnemu posúdeniu. *Takým je najmä prípad, keď skutkové zistenie Súdu prvého stupňa je v rozpore s obsahom spisu*“ (kurzívou zvýraznil generálny advokát).

Analýza

59. Podľa môjho názoru je dôležité začať preskúmanie úplnou citáciou bodov 112 až 121 rozsudku Keramag, pretože tieto body obsahujú skutkové zistenia Všeobecného súdu týkajúce sa porušenia, ku ktorému došlo v rámci AFICS.

„112 V tejto súvislosti treba uviesť, že z tabuľky D uvedenej v odôvodnení 1223 [sporného] rozhodnutia vyplýva, že Komisia konštatovala skutočnú účasť spoločností PCT a Allia na konštatovanom porušení na francúzskom trhu za obdobie ôsmich mesiacov, ktoré zodpovedajú obdobiu od 25. februára do 9. novembra 2004, na základe ich účasti na stretnutí AFICS 25. februára 2004.

113 Okrem toho z odôvodnení 556 a 590 [sporného] rozhodnutia vyplýva, že záver Komisie, podľa ktorého výrobcovia keramických výrobkov koordinovali svoje minimálne ceny výrobkov nižšej triedy na stretnutí AFICS 25. februára 2004, sa zakladá na štyroch dôkazoch, a to po prvé na odpovedi spoločnosti Duravit na oznámenie o výhradách (odôvodnenie 584 [sporného] rozhodnutia), po druhé na žiadosti spoločnosti Ideal Standard podľa oznámenia o spolupráci z roku 2002 (odôvodnenie 583 [sporného] rozhodnutia), po tretie na tabuľke uvedenej touto poslednou spoločnosťou v prílohe jej žiadosti podľa oznámenia o spolupráci z roku 2002 (odôvodnenie 588 [sporného] rozhodnutia) a po štvrté na žiadosti spoločnosti Roca [France] podľa oznámenia o spolupráci z roku 2002 (odôvodnenie 556 [sporného] rozhodnutia).

21 — Pozri jeho návrhy vo veci IPK/Komisia (C-433/97 P, EU:C:1999:133, bod 36). Odkazuje na rozsudok Komisia/Brazzelli Lualdi a i. (C-136/92 P, EU:C:1994:211).

114 Vzhľadom na judikatúru citovanú v bodoch 95 až 108 vyššie treba postupne preskúmať tieto jednotlivé dôkazy, najmä s cieľom overiť ich dôkaznú hodnotu.

115 Po prvé, pokiaľ ide o vyhlásenie spoločnosti Duravit, ktorá vo svojej odpovedi na oznámenie o výhradách potvrdila, že rokovania o minimálnych cenách sa uskutočnili na stretnutí AFICS 25. februára 2004, treba uviesť, ako to aj Komisia potvrdila v odpovedi na otázku položenú Všeobecným súdom na pojednávaní, že toto vyhlásenie nebolo oznámené žalobkyniam počas správneho konania. Okrem toho treba konštatovať, že v liste z 9. júna 2009 opisujúcom skutkový stav, ktorý bol zaslaný žalobkyniam, nebolo toto vyhlásenie spomenuté.

116 Z judikatúry vyplýva, že ak dotknutému podniku nebol oznámený dokument, hoci Komisia z neho vyvodila závery, informácie uvedené v tomto dokumente sa nemôžu v rámci konania použiť (pozri v tomto zmysle [rozsudok AKZO/Komisia, C-62/86, EU:C:1991:286, bod 21]). Z toho vyplýva, že tento dokument nemožno vo vzťahu k uvedenému podniku považovať za platný dôkazný prostriedok (pozri v tomto zmysle [rozsudok AEG-Telefunken/Komisia, 107/82, EU:C:1983:293, bod 27]). Vyhlásenie spoločnosti Duravit teda nemožno považovať za dôkazný prostriedok, ktorý možno voči žalobkyniam uplatniť.

117 Po druhé, pokiaľ ide o vyhlásenia spoločnosti Ideal Standard v rámci jej žiadosti podľa oznámenia o spolupráci z roku 2002, treba pripomenúť, že v súlade s judikatúrou citovanou v bode 105 vyššie vyhlásenie podniku obvineného z účasti na karteli, ktorého presnosť napadli viaceré ostatné obvinené podniky, nemožno považovať za dostačujúci dôkaz existencie porušenia bez toho, aby bolo podporené inými dôkazmi.

118 V prejednávanej veci pritom zo [sporného] rozhodnutia vyplýva, že vyhlásenia spoločnosti Ideal Standard týkajúce sa stretnutia AFICS 25. februára 2004 boli spochybnené. V odôvodnení 585 [sporného] rozhodnutia Komisia teda uviedla, že spoločnosti Villeroy & Boch a Allia tvrdili, že koordinácia minimálnych cien, najmä v rámci uvedeného stretnutia, sa nepreukázala. V dôsledku toho treba konštatovať, že vyhlásenia spoločnosti Ideal Standard nemôžu samy osebe predstavovať dostatočný dôkaz o protisúťažnej povahe diskusií, ktoré sa uskutočnili na tomto stretnutí.

119 Po tretie, čo sa týka tabuľky predloženej spoločnosťou Ideal Standard v prílohe jej žiadosti podľa oznámenia o spolupráci z roku 2002, Všeobecný súd uvádza, že obsahuje štyri stĺpce nazvané ‚mini', ‚maxi', ‚IS' a ‚Porcher', pričom označenie IS predstavuje Ideal Standard a označenie Porcher je zapísané ako ochranná známka, ktorej majiteľkou je Ideal Standard. Treba však konštatovať, že táto tabuľka nie je datovaná a neobsahuje ani žiadny údaj, ktorý by ju spájal so stretnutím AFICS 25. februára 2004 alebo s protisúťažnými rokovaniami. Konkrétne tabuľka neobsahuje mená konkurentov, ani minimálne či maximálne ceny, ktoré by títo konkurenti mali uplatňovať. Nemožno teda platne tvrdiť, ako sa snaží argumentovať Komisia vo svojom vyjadrení k žalobe, podľa ktorej táto tabuľka predstavuje potvrdzujúci listinný dôkaz, že v rámci uvedeného stretnutia došlo k stanovovaniu cien, ako to opísala Ideal Standard vo svojich vyhláseniach v rámci žiadosti podľa uvedeného oznámenia.

120 Po štvrté, pokiaľ ide o žiadosť spoločnosti Roca [France] podľa oznámenia o spolupráci z roku 2002, treba uviesť, že sama Komisia v odôvodnení 586 [sporného] rozhodnutia uviedla, že hoci Roca [France] vo všeobecnosti v tejto žiadosti potvrdzuje, že došlo k výmene minimálnych cien v rámci AFICS v rokoch 2002 až 2004, táto spoločnosť tvrdí, konkrétne pokiaľ ide o stretnutie AFICS 25. februára 2004, že opis poskytnutý spoločnosťou Ideal Standard týkajúci sa koordinácie minimálnych cien na tomto stretnutí nebol potvrdený ďalšími spoločnosťami, ktoré podali žiadosť podľa uvedeného oznámenia. V dôsledku toho treba konštatovať, že Komisia nemohla vychádzať – ak neexistujú potvrdzujúce dôkazy – z vyhlásení uvedených spoločnosťou Roca [France] v rámci jej žiadosti podľa tohto oznámenia, na preukázanie toho, že koordinácia minimálnych cien bola zavedená počas uvedeného stretnutia.

121 Vzhľadom na všetky vyššie uvedené úvahy žalobkyne správne Komisii vytýkajú, že dospela k záveru o účasti spoločností Allia a PCT na protisúťažných konaniach na stretnutí AFICS 25. februára 2004. Preto treba prvú časť tretieho žalobného dôvodu prijať ako dôvodnú.“

60. Všeobecný súd zrušil v bode 1 výroku rozsudku Keramag článok 1 ods. 1 bod 6 sporného rozhodnutia v rozsahu, v akom v ňom Komisia dospela k záveru, že Allia SAS a PCT sa zúčastnili na porušení týkajúcom sa kartelu na francúzskom trhu v období od 25. februára 2004 do 9. novembra 2004. Hoci sa v bode 2 výroku spoločnosti Allia SAS a PCT výslovne neuvádzajú, pokuta bola znížená tak, aby to zodpovedalo bodu 326 rozsudku Keramag. [22]

61. Z bodov rozsudku Keramag citovaných vyššie jasne nevyplývajú dôvody, pre ktoré Všeobecný súd nevzal do úvahy vyhlásenie spoločnosti Roca France priložené k jej žiadosti o zhovievavosť.

62. Myslím si (rovnako ako Komisia), že Všeobecný súd sa pravdepodobne domnieval, že stačí odkázať na odôvodnenie 586 sporného rozhodnutia, v ktorom je zhrnutá odpoveď spoločnosti Roca France na oznámenie o výhradách, [23] aby nezohľadnil vyhlásenie spoločnosti Roca France priložené k jej žiadosti o zhovievavosť.

63. Táto odpoveď spoločnosti Roca France na oznámenie o výhradách nie je súčasťou spisu. Preto je otázne, či Všeobecný súd mohol čiastočne zrušiť sporné rozhodnutie na základe dokumentu, ktorý sa v spise nenachádza.

64. Podľa ustálenej judikatúry „Súdny dvor nemá právomoc zisťovať skutkový stav a v zásade ani skúmať dôkazy, ktoré Súd prvého stupňa uznal na preukázanie tohto skutkového stavu. Pokiaľ tieto dôkazy boli riadne získané a boli rešpektované všeobecné právne zásady a procesné pravidlá uplatniteľné v oblasti dôkazného bremena a vykonávania dôkazných prostriedkov, jedine Súdu prvého stupňa prislúcha posúdiť hodnotu, ktorú treba priznať dôkazom, ktoré mu boli predložené.“ [24] Toto posúdenie, „s výnimkou prípadu skreslenia týchto dôkazov, teda nepredstavuje právnu otázku, ktorá sama osebe podlieha preskúmaniu Súdnym dvorom“. [25]

65. Tiež je pravda, že z judikatúry vyplýva, že „súdu [Únie] prináleží, aby o potrebe predloženia dokumentu rozhodol podľa okolností sporu v súlade s ustanoveniami rokovacieho poriadku uplatniteľnými na dôkazné prostriedky. Pokiaľ ide o Súd prvého stupňa, z jeho rokovacieho poriadku vyplýva, že žiadosť o predloženie dokumentov je súčasťou dôkazných prostriedkov, ktoré súd môže nariadiť v každom štádiu konania“. [26]

22 — „Po druhé pokiaľ ide o článok 2 ods. 7 [sporného] rozhodnutia, po prvé, vzhľadom na záver vyvodený v bode 325 [uvedeného rozsudku], treba článok 2 ods. 7 písm. d) a e) zrušiť v rozsahu, v akom sa ukladá pokutu vo výške 4 579 610 eur spoločne a nerozdielne spoločnostiam Allia a Sanitec Europe, a pokuta vo výške 2 529 689 eur spoločne a nerozdielne spoločnostiam PCT, Allia a Sanitec Europe. Z toho vyplýva, že celková suma pokuty uloženej žalobkyniam vo výške 57 690 000 eur, ktorá je stanovená v článku 2 ods. 7 [sporného] rozhodnutia, sa musí zrušiť v rozsahu, v akom presahuje 50 580 701 eur (t. j.: 57 690 000 eur – 4 579 610 eur – 2 529 689 eur).“

23 — V tomto odôvodnení sa tiež uvádza, že Roca France už potvrdila „zmeny minimálnych cien v rámci AFICS“ ako aj to, že Roca France „sa snaží zdiskreditovať podporujúce vyhlásenia spoločnosti Ideal Standard“ (odvolanie Komisie, poznámka pod čiarou 20).

24 — Pozri najmä rozsudok Baustahlgewebe/Komisia (C-185/95 P, EU:C:1998:608, bod 24). Pozri tiež rozsudok Komisia/Brazzelli Lualdi a i. (C-136/92 P, EU:C:1994:211, bod 66) a uznesenie San Marco/Komisia (C-19/95 P, EU:C:1996:331, bod 40), rozsudok Blackspur DIY a i./Rada a Komisia (C-362/95 P, EU:C:1997:401, bod 29), ako aj návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Léger vo veci Baustahlgewebe/Komisia (C-185/95 P, EU:C:1998:37, bod 105).

25 — Pozri najmä rozsudky New Holland Ford/Komisia (C-8/95 P, EU:C:1998:257, bod 26) a Glencore a Compagnie Continentale/Komisia (C-24/01 P a C-25/01 P, EU:C:2002:642, bod 65).

26 — Rozsudok Corus UK/Komisia (C-199/99 P, EU:C:2003:531, bod 67). Pozri tiež rozsudky Komisia/ICI (C-286/95 P, EU:C:2000:188, body 49 a 50); Salzgitter/Komisia (C-182/99 P, EU:C:2003:526, bod 41); Aristrain/Komisia (C-196/99 P, EU:C:2003:529, bod 67), ako aj Ensidesa/Komisia (C-198/99 P, EU:C:2003:530, bod 28).

66. Z judikatúry [27] tiež vyplýva, že „Súd prvého stupňa je v tejto súvislosti jediným súdnym orgánom, ktorý rozhoduje o prípadnej potrebe doplnenia informácií, ktorými disponuje vo veci, o ktorej rozhoduje. Dôkazný charakter procesných dokumentov patrí do jeho právomoci nezávislého posúdenia skutkových okolností, ktoré nepodlieha preskúmaniu Súdnym dvorom v rámci odvolania, *okrem prípadov skreslenia dôkazov predložených Súdu prvého stupňa, alebo keď vecná nesprávnosť zistení Súdu prvého stupňa vyplýva zo spisového materiálu*“ (kurzívou zvýraznil generálny advokát).

67. Okrem toho, ako bolo opakovane uvedené v judikatúre, „posúdenie dôkazov Súdom prvého stupňa, ktoré mu boli predložené, nepredstavuje, s výnimkou prípadu skreslenia týchto dôkazov, právnu otázku, ktorá ako taká podlieha preskúmaniu Súdneho dvora v rámci odvolania“ [28] alebo tiež, že „Súdny dvor teda nemá právomoc zisťovať skutkový stav a v zásade ani skúmať dôkazy, ktoré Súd prvého stupňa uznal za preukazujúce tento skutkový stav. Pokiaľ totiž tieto dôkazy boli riadne získané a boli rešpektované všeobecné právne zásady a procesné pravidlá uplatniteľné v oblasti dôkazného bremena a vykonávania dôkazných prostriedkov, prislúcha samotnému Súdu prvého stupňa posúdiť hodnotu, ktorú je potrebné priznať predloženým dôkazom. Toto posúdenie teda nepredstavuje, s výnimkou prípadu nesprávneho posúdenia týchto dôkazov, právnu otázku, ktorá ako taká, podlieha preskúmaniu Súdnym dvorom.“ [29]

68. Právomoc Súdneho dvora preskúmať zistenia skutkových okolností Všeobecným súdom sa teda vzťahuje len na „vecn[ú] nesprávnos[ť] týchto zistení vyplývajúc[u] zo spisových dokumentov, nesprávneho posúdenia dôkazov, ich právnej kvalifikácie a otázky, či pravidlá v oblasti dôkazného bremena a hodnotenia dôkazov boli dodržané.“ [30]

69. Napokon, aby som v tejto súvislosti uviedol príklad preskúmania Súdnym dvorom, z rozsudku Activision Blizzard Germany/Komisia (C-260/09 P, EU:C:2011:62, bod 57) vyplýva, „že preskúmanie urobené Súdnym dvorom na účely posúdenia tohto odvolacieho dôvodu založeného na skreslení… faxov [, o ktoré ide v danej veci,] sa obmedzuje na preskúmanie toho, či Súd prvého stupňa, keď na základe týchto dokumentov konštatoval účasť CD-Contact Data na neoprávnenej dohode, ktorej cieľom bolo obmedziť súbežné obchodovanie vo všeobecnosti, [*zjavne*] *nešiel nad rámec odôvodneného posúdenia týchto faxov*. V prejednávanej veci Súdnemu dvoru teda neprislúcha nezávisle posúdiť, či Komisia z právneho hľadiska dostatočne preukázala túto účasť a či [uniesla] dôkazn[é] bremen[o], ktoré jej prislúcha na preukázanie existencie porušenia pravidiel práva hospodárskej súťaže, *ale určiť, či Súd prvého stupňa, keď dospel k záveru, že o taký prípad skutočne išlo, urobil taký výklad uvedených faxov, ktorý je zjavne v rozpore s ich znením*, k čomu však v tomto prípade nedošlo“ (kurzívou zvýraznil generálny advokát).

70. Možno nájsť primeranú paralelu medzi prejednávanou vecou a vecou, v ktorej bol prijatý rozsudok Ufex a i./Komisia (C-119/97 P, EU:C:1999:116). V danej veci Súdny dvor rozhodol, že „keďže žalobcovia výslovne požiadali Súd prvého stupňa, aby nariadil predloženie uvedeného listu, tento súd sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia pri uplatnení pojmu zneužitie právomoci tým, že bez toho, aby si umožnil sám ho preskúmať rozhodol, že nepredstavuje dostatočný dôkaz“ (bod 109); že „je potrebné uviesť, že Súd prvého stupňa nemohol zamietnuť žiadosť žalobcov o nariadenie predloženia zjavne relevantného dokumentu pre vyriešenie sporu, s odôvodnením, že tento dokument nebol vložený v spise a žiadny dokument neumožňoval potvrdiť jeho existenciu“ (bod 110); a že „treba konštatovať, že z bodu 113 napadnutého rozsudku [v uvedenej veci] vyplýva, že žalobcovia označili autora, adresáta a dátum listu, ktorého predloženie požadovali. Za týchto okolností Súd prvého stupňa nemohol jednoducho zamietnuť tvrdenia účastníkov konania pre nedostatok dôkazov, hoci tieto dôkazy

27 — Rozsudok Ismeri Europa/Dvor audítorov (C-315/99 P, EU:C:2001:391, bod 19). Pozri tiež, rozsudok Glencore a Compagnie Continentale/Komisia (C-24/01 P a C-25/01 P, EU:C:2002:642, body 77 a 78), ako aj uznesenie L/Komisia (C-230/05 P, EU:C:2006:270, body 45 až 49).

28 — Uznesenie NDC Health /IMS Health a Komisia [C-481/01 P(R), EU:C:2002:223, bod 88].

29 — Rozsudok Nederlandse Federatieve Vereniging voor de Groothandel op Elektrotechnisch Gebied/Komisia (C-105/04 P, EU:C:2006:592, body 69 a 70).

30 — Rozsudok Sumitomo Metal Industries a Nippon Steel/Komisia (C-403/04 P a C-405/04 P, EU:C:2007:52, bod 39).

záviseli od neho tým, že mal vyhovieť žiadosti žalobcov o nariadenie predloženia dokumentov s cieľom odstrániť pochybnosti, ktoré mohli vzniknúť, pokiaľ ide o presnosť týchto vyhlásení, alebo vysvetliť dôvody, pre ktoré taký dokument nemôže v žiadnom prípade a bez ohľadu na jeho obsah byť relevantný pre riešenie sporu“ (bod 111).

71. Podľa môjho názoru judikatúra citovaná v predchádzajúcich bodoch nemôže znamenať, že Všeobecný súd môže vychádzať z vyhlásení uvedených v dokumente, ktoré sú zhrnuté iným dokumentom, s cieľom zrušiť rozhodnutie bez toho, aby mal k dispozícii alebo nepreskúmal predmetné vyhlásenia, a to konkrétne odpoveď spoločnosti Roca France na oznámenie o výhradách.

72. Navyše táto odpoveď nebola súčasťou spisu a nebola oznámená žalobkyniam v prvostupňovom konaní. [31]

73. Súdny dvor už rozhodol, že „jednak zásada kontradiktórnosti vo všeobecnosti znamená, že účastníci konania sa môžu oboznamovať s dôkazmi a vyjadreniami predloženými súdu a môžu sa k nim vyjadriť, [32] a jednak, že by bolo v rozpore so základnou právnou zásadou, keby sa súdne rozhodnutie zakladalo na skutočnostiach alebo dokumentoch, s ktorými sa účastníci konania alebo ktorýkoľvek z nich nemohli oboznámiť a ku ktorým sa preto nemohli vyjadriť“. [33]

74. „Na splnenie požiadaviek spojených s právom na spravodlivé súdne konanie je totiž treba, aby sa účastníci konania oboznámili a mali možnosť vyjadriť sa kontradiktórne tak ku skutkovým okolnostiam, ako aj k právnym okolnostiam, ktoré sú rozhodujúce pre výsledok konania.“ [34]

75. Právo na obhajobu patrí medzi základné práva, ktoré tvoria neoddeliteľnú súčasť všeobecných právnych zásad, ktorých dodržiavanie zabezpečuje Súdny dvor. [35] Rešpektovanie práva na obhajobu v konaní pred Komisiou, ktorého predmetom je uloženie pokuty podniku za porušenie pravidiel hospodárskej súťaže, vyžaduje, aby mal dotknutý podnik možnosť účinne vyjadriť svoje stanovisko k pravdivosti a relevantnosti jednak skutkových okolností a okolností, ktorých sa dovoláva, ako aj dokumentov, o ktoré Komisia oprela svoje zistenie existencie porušenia Zmluvy. [36] Toto právo je upravené v článku 41 ods. 2 písm. a) a b) Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „Charta“).

76. Preto skutočnosť, že Všeobecný súd založil v bode 120 rozsudku Keramag svoje závery na zhrnutí tvrdení spoločnosti Roca France uvedenom v spornom rozhodnutí, pričom išlo o tvrdenia, ktoré uviedla vo svojej odpovedi na oznámenie o výhradách, a navyše tieto tvrdenia nepreskúmal priamo, ale len prostredníctvom jej vyhlásenia pripojeného k žiadosti o zhovievavosť, je v rozpore so zásadou dodržiavania práva na obhajobu a porušuje povinnosť odôvodnenia. Navyše ako uviedla Komisia, ak Roca France nepomohla Komisii – ako konštatoval Všeobecný súd v bode 120 rozsudku Keramag – nemalo byť spoločnosti Roca France priznané zníženie pokuty v rozsudku Roca Sanitario.

77. Na rozdiel od názoru Všeobecného súdu (podľa ktorého došlo k zmene postoja spoločnosti Roca France) si myslím, že Roca France sa usilovala minimalizovať dôkaznú hodnotu vyhlásení spoločnosti Ideal Standard s cieľom zvýšiť pridanú hodnotu svojich vyhlásení.

31 — Pozri bod 11 písm. b) vyjadrenia k odvolaniu Keramag a i.

32 — Rozsudok Varec (C-450/06, EU:C:2008:91, bod 47).

33 — Rozsudky Snupat/Haute Autorité (42/59 a 49/59, EU:C:1961:5, Zb. s. 101 a 156), Plant a i./Komisia a South Wales Small Mines (C-480/99 P, EU:C:2002:8, bod 24), ako aj Corus UK/Komisia (C-199/99 P, EU:C:2003:531, bod 19). Pozri tiež, rozsudok Komisia/Írsko a i. (C-89/08 P, EU:C:2009:742, bod 52).

34 — Rozsudok Komisia/Írsko a i. (C-89/08 P, EU:C:2009:742, bod 56).

35 — Rozsudok Aalborg Portland a i./Komisia (C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P a C-219/00 P, EU:C:2004:6, bod 64). Pozri tiež rozsudky Bertelsmann a Sony Corporation of America/Impala (C-413/06 P, EU:C:2008:392, bod 61) a Solvay/Komisia (C-109/10 P, EU:C:2011:686, body 51 a nasl.).

36 — Rozsudok Aalborg Portland a i./Komisia (C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P a C-219/00 P, EU:C:2004:6, bod 66).

78. Takto to v prejednávanej veci nechápem len ja a Komisia. Rovnaký výklad totiž zodpovedá aj záverom Všeobecného súdu v rozsudku Roca, čo je navyše vec, v ktorej Všeobecný súd priamo preskúmal odpoveď spoločnosti Roca France na oznámenie o výhradách, pretože tento dokument bol súčasťou písomností v spise (čo nie je prípad v prejednávanej veci) a vyhlásenia tohto podniku na základe zhovievavosti.

79. Takýto výklad treba uplatniť tým skôr, ak treba klásť väčší dôraz na rozsudok vydaný vo veci, v ktorej dokumenty, keďže boli súčasťou spisu, boli preskúmané, než na rozsudok vydaný vo veci, v ktorej tieto dokumenty neboli preskúmané Všeobecným súdom, ba ani neboli súčasťou spisu.

80. Po bližšom preskúmaní rozsudku Roca France je zrejmé, že Všeobecný súd v ňom dospel k záveru, že dôkazy predložené spoločnosťou Ideal Standard neboli dostatočné na preukázanie existencie porušenia, zatiaľ čo Roca poskytla „značnú pridanú hodnotu“ vo svojich vyhláseniach na základe zhovievavosti (body 197 až 202). V nasledujúcich bodoch (body 203 a nasl.) sa Všeobecný súd zaoberal tým, či existuje rozpor medzi vyhlásením spoločnosti Roca France na základe zhovievavosti a jej odpoveďou na oznámenie o výhradách, pričom v bode 210 rozhodol, že „skutočnosti spomenuté v odôvodnení 586 [sporného] rozhodnutia, tak ako ich Komisia podrobnejšie opísala vo svojich písomných podaniach, neumožňujú prijať záver, že by žalobkyňa zdiskreditovala informácie, ktoré sama poskytla. Na jednej strane totiž tak [zo sporného] rozhodnutia, ako aj z písomných podaní Komisie, vyplýva, že žalobkyňa potvrdila zmeny minimálnych cien týkajúcich sa keramických výrobkov [nižšej triedy] v rámci AFICS, a to najmä v roku 2004, čo nebolo spochybnené. Na druhej strane je pravda, že žalobkyňa spochybnila dôkaznú hodnotu vyhlásenia spoločnosti Ideal Standard týkajúceho sa stretnutia AFICS… 25. februára 2004 a dokumentu, ktorý uvedená spoločnosť predložila na podporu svojho vyhlásenia. Treba však usúdiť, že žalobkyňa sa tak uspokojila s tým, že Komisii poskytla tvrdenia smerujúce k preukázaniu toho, že skutočnosti, ktoré uviedla spoločnosť Ideal Standard, neboli dostatočné na preukázanie existencie porušenia týkajúceho sa keramických výrobkov, ku ktorému došlo vo Francúzsku v roku 2004, a to preto, aby preukázala, že informácie, ktoré sama predložila v rámci svojej žiadosti o zníženie pokuty, Komisia potrebovala na účely preukázania uvedeného porušenia a majú teda značnú pridanú hodnotu.“

81. Preto závery týkajúce sa vyhlásení spoločnosti Roca France, ktoré sú uvedené jednak v rozsudku Keramag a jednak v rozsudku Roca, si navzájom zjavne odporujú.

82. Všeobecný súd sa teda dopustil nesprávneho právneho posúdenia tým, že zrušil časť sporného rozhodnutia na základe dokumentu, ktorý sa nenachádzal v spise, a na základe ktorého navyše dospel k odlišným záverom v paralelnej veci, v ktorej sa tento dokument nachádzal v spise a bol predmetom podrobných diskusií.

83. Treba ešte preskúmať, či Všeobecný súd nesprávne rozhodol, keď v bode 120 napadnutého rozsudku uviedol, že „v dôsledku toho treba konštatovať, že Komisia nemohla vychádzať – ak neexistujú potvrdzujúce dôkazy – z vyhlásení uvedených spoločnosťou Roca [France] v rámci jej žiadosti podľa… oznámenia [o zhovievavosti], na preukázanie toho, že koordinácia minimálnych cien bola zavedená počas uvedeného stretnutia“.

84. V prvom rade musím priznať, že napriek výrazu „v dôsledku toho“, nevidím spojenie medzi odkazom na odôvodnenie 586 sporného rozhodnutia, a nemožnosťou Komisie založiť svoje rozhodnutie na vyhláseniach spoločnosti Roca France uvedených v jej žiadosti o zhovievavosť.

85. Ďalej v bode 197 rozsudku Roca Všeobecný súd rozhodol, že *„Komisia by bez informácií poskytnutých [spoločnosťou Roca France*] a iba na základe skutočností, ktoré uviedla Ideal Standard v rámci svojej žiadosti o zníženie pokuty, nemohla preukázať porušenie týkajúce keramických výrobkov, ku ktorému došlo vo Francúzsku v roku 2004“ (kurzívou zvýraznil generálny advokát).

86. Okrem toho Všeobecný súd v rozsudkoch Duravit (bod 324) a Villeroy & Boch Austria (body 289 a 290) výslovne spomenul vyhlásenie spoločnosti Roca France na základe zhovievavosti ako súčasť súboru dôkazov preukazujúcich, že *porušenie týkajúce sa keramických výrobkov, ku ktorému došlo vo Francúzsku bolo preukázané*. Všeobecný súd v týchto dvoch rozsudkoch dospel k presvedčeniu, že vyhlásenia Ideal Standard a Roca France sa navzájom potvrdzujú.[37]

87. Koncept „potvrdzovania sa“ totiž nerieši nevyhnutne situáciu, keď je k dispozícii ten istý dôkaz dvakrát alebo trikrát. Ide skôr o to, mať dva alebo tri časti „puzzle“, ktoré do seba zapadajú a vykresľujú celkový obraz.

88. Preto – a nie je to prekvapujúce – Všeobecný súd v rozsudkoch Villeroy & Boch Austria, Duravit a Roca konštatoval, že vyhlásenie na základe zhovievavosti môže byť potvrdené iným. V rozsudku Keramag Všeobecný súd nepreskúmal dôkaznú hodnotu vyhlásenia spoločnosti Roca France ani rozsah, v akom toto vyhlásenie potvrdzovalo vyhlásenie spoločnosti Ideal Standard, pričom odkázal len na jednu vetu zo zhrnutia odpovede spoločnosti Roca France na oznámenie o výhradách (hoci tento dokument nebol ani súčasťou spisu v tejto veci).

89. Na základe vyššie uvedeného som dospel k dvom záverom.

90. Po prvé si myslím (rovnako ako Komisia), že rozsudok Všeobecného súdu je nedostatočne odôvodnený, a to jednak preto, že nebola nepreskúmaná dôkazná hodnota vyhlásenia spoločnosti Roca France, a to tým skôr, že ide o rozhodujúci dôkaz v rozsudkoch Villeroy & Boch Austria, Duravit a Roca, a jednak preto, že takéto preskúmanie bolo nahradené odkazom na z kontextu vytrhnuté zhrnutie (uvedené v spornom rozhodnutí) odpovede spoločnosti Roca France na oznámenie o výhradách (ktorému bol navyše daný odlišný výklad v rozsudku Roca).

91. Podľa môjho názoru sa Všeobecný súd nemohol bez odôvodnenia odvolať na judikatúru, ktorá mu umožňuje nepreskúmať prínos dôkazov, ktoré nie sú relevantné,[38] pretože v troch paralelných rozsudkoch dospel k záveru, že tento dôkaz bol úplne relevantný.

92. Po druhé súhlasím s Komisiou, že rozhodnutie Všeobecného súdu uvedené v bode 120 rozsudku Keramag, podľa ktorého vyhlásenie na základe zhovievavosti nemôže potvrdiť iné také vyhlásenie, vychádza z nesprávneho právneho posúdenia, pretože sa Všeobecný súd v troch paralelných veciach správne domnieval, že vyhlásenie na základe zhovievavosti mohlo byť potvrdené iným, a dospel k záveru, že vyhlásenia spoločností Ideal Standard a Roca France sa potvrdzujú (aspoň pokiaľ ide o výrobky „nižšej triedy“).

– Druhé tvrdenie: kontradiktórne odôvodnenie v rozsudkoch jednak Keramag. a jednak Villeroy & Boch Austria, Duravit a Roca Pripomenutie judikatúry

93. Je pravda, že podľa judikatúry[39] „povinnosť Všeobecného súdu odôvodniť svoje rozsudky nemožno v *zásade* rozšíriť až tak, že musí preukázať riešenie prijaté v jednej veci v porovnaní s riešením v inej veci, ktorá mu bola predložená, hoci sa tieto veci týkali toho istého rozhodnutia. V tejto súvislosti Súdny dvor už rozhodol, že pokiaľ sa adresát rozhodnutia rozhodne podať žalobu o neplatnosť, rozhoduje súd Únie len o tých častiach rozhodnutia, ktoré sa tohto adresáta týkajú. Naopak, časti rozhodnutia, ktoré sa týkajú iných adresátov, nie sú predmetom sporu, v ktorom má súd Únie rozhodnúť“ (kurzívou zvýraznil generálny advokát).

37 — Prinajmenšom pokiaľ ide o výrobky „nižšej triedy“, pretože týchto výrobkov sa týkajú závery Komisie. Pozri poslednú vetu odôvodnenia 590 sporného rozhodnutia.

38 — Rozsudok Dorsch Consult/Rada a Komisia (C-237/98 P, EU:C:2000:321, body 50 a 51).

39 — Rozsudok Team Relocations a i./Komisia (C-444/11 P, EU:C:2013:464, bod 66 a citovaná judikatúra).

94. Z ustálenej judikatúry [40] vyplýva, že „preskúmanie urobené Súdnym dvorom na účely posúdenia odvolacieho dôvodu založeného na skreslení dôkazu, sa obmedzuje na preskúmanie toho, či Všeobecný súd, keď na základe tohto dôkazu konštatoval účasť na karteli, *zjavne* nešiel nad rámec odôvodneného posúdenia uvedeného dôkazu. Súdnemu dvoru teda neprislúcha nezávisle posúdiť, či Komisia z právneho hľadiska dostatočne preukázala túto účasť a či uniesla dôkazné bremeno, ktoré jej prislúcha na preukázanie existencie porušenia pravidiel práva hospodárskej súťaže, ale určiť, či Všeobecný súd, keď dospel k záveru, že o taký prípad skutočne išlo, urobil taký výklad dôkazu, ktorý je *zjavne* v rozpore s jeho znením“ (kurzívou zvýraznil generálny advokát).

Preskúmanie

95. Podľa môjho názoru Všeobecný súd „zjavne prekročil medze primeraného posúdenia“ dôkazu, keď s ním zaobchádzal zásadne odlišne v paralelných veciach týkajúcich sa rovnakého porušenia a rovnakého rozhodnutia.

96. Okrem toho pripomínam, že podľa Súdneho dvora „v zásade“ platí, že „povinnosť Všeobecného súdu odôvodniť svoje rozsudky nemožno… rozšíriť až tak, že musí preukázať riešenie prijaté v jednej veci v porovnaní s riešením v inej veci, ktorá mu bola predložená, hoci sa tieto veci týkali toho istého rozhodnutia“, čo predpokladá možnosť, že dôjde k výnimočným situáciám, keď judikatúra v oblasti kontradiktórneho odôvodnenia, ktorá sa vo všeobecnosti vzťahuje na odôvodnenie uvedené v *jednom a tom istom rozsudku* sa musí uplatniť aj na kontradiktórne odôvodnenie uvedené v paralelných rozsudkoch. Podľa môjho názoru v tejto veci o takýto prípad ide.

97. Odvolania, o ktoré ide v týchto návrhoch, sa totiž vzťahujú na dosť nezvyčajnú situáciu. Komisia konštatovala jediné, komplexné a pokračujúce porušenie [41] vzťahujúce sa na viaceré členské štáty a tri druhy výrobkov (keramika, sprchové kúty a vodovodné batérie). V štyroch rozsudkoch týkajúcich sa rovnakých odôvodnení toho istého sporného rozhodnutia a presne rovnakých skutkových okolností, ako aj rovnakého súboru dôkazov, Všeobecný súd dospel k dvom diametrálne odlišným záverom. V troch rozsudkoch (rozsudky Villeroy & Boch Austria, Duravit a Roca) bolo podľa Všeobecného súdu porušenie AFICS preukázané, avšak v rozsudku Keramag rozhodol opačne, a to na základe rovnakého dôkazu, ktorý bol v prvých troch rozsudkoch pripustený a vo štvrtom zamietnutý, bez odôvodnenia tohto rozdielu.

98. To ma privádza k záveru, že na základe výkladu odpovede spoločnosti Roca France a odkazu na jej odpoveď na oznámenie o výhradách, ktoré boli uvedené v rozsudku Keramag, došlo k skresleniu dôkazov uvedených v spise.

99. Toto nesprávne právne posúdenie spolu s ďalšími nesprávnymi právnymi posúdeniami mali rozhodujúci vplyv na rozhodnutie vo veci (nebolo odôvodnené nepreskúmanie žiadostí o zhovievavosť spoločnosti Roca France, bolo zrušené sporné rozhodnutie na základe dokumentu, ktorý nebol uvedený v spise, a bolo rozhodnuté, že vyhlásenie na základe zhovievavosti nemôže potvrdiť iné také vyhlásenie).

100. Z tohto dôvodu treba prijať druhú časť prvého odvolacieho dôvodu Komisie.

40 — Rozsudok Siemens a i./Komisia (C-239/11 P, C-489/11 P a C-498/11 P, EU:C:2013:866, bod 44 a citovaná judikatúra).

41 — Pozri tiež v tejto súvislosti RILEY, D.: Revisiting the Single and Continuous Infringement of Article 101: The Significance of Anic in a New Era of Cartel Detection and Analysis. In: *World Competition Law and Economics Review*, Kluwer, 2014, zv. 37, č. 3, s. 293 až 318.

b) Tretia časť prvého odvolacieho dôvodu (Všeobecný súd sa nesprávne domnieval, že tabuľka, ktorú poskytla Ideal Standard v prílohe k svojej žiadosti o zhovievavosť, preukazuje sama osebe existenciu protisúťažných kontaktov, bez toho, aby preskúmal vysvetlenia týkajúce sa tejto tabuľky)

101. Komisia tvrdí, že Všeobecný súd porušil ustálenú judikatúru, keď dal požiadavke potvrdzovania sa dôkazov príliš reštriktívny výklad, pokiaľ ide o vyššie uvedenú tabuľku týkajúcu sa stretnutia AFICS 25. februára 2004.

102. Keramag a i. sa naopak domnievajú, že Všeobecný súd preskúmal túto tabuľku správne a že Komisia neposkytla vysvetlenie, ktoré by mohlo preukázať záver, že na stretnutí AFICS 25. februára 2004 došlo k protisúťažným rokovaniam.

103. V prvom rade poukazujem na to, že Všeobecný súd odmietol priznať tejto tabuľke charakter listinného dôkazu potvrdzujúceho stanovenie cien na uvedenom stretnutí AFICS 25. februára 2004, ako ho opísala spoločnosť Ideal Standard vo svojich vyhláseniach priložených k žiadosti o zhovievavosť (pozri bod 119 rozsudku Keramag), pretože „nie je datovaná“, „neobsahuje žiaden údaj, ktorý by ju spájal so stretnutím AFICS 25. februára 2004 alebo s protisúťažnými rokovaniami“ a „neobsahuje mená konkurentov, ako ani minimálne či maximálne ceny, ktoré majú títo konkurenti uplatňovať“.

104. V rozsudku Salzgitter Mannesmann/Komisia (C-411/04 P, EU:C:2007:54, bod 47) Súdny dvor potvrdil prístup Súdu prvého stupňa uplatnený v rozsudku, ktorý bol predmetom odvolania, a to tak, „že dôkaz anonymného pôvodu, akým je aj dokument ‚rozdeľovací kľúč‘, by sám osebe nemohol preukázať existenciu porušenia práva Spoločenstva hospodárskej súťaže“ a že „treba usúdiť, že… dôkazy sa môžu vzájomne posilňovať“.

105. Potvrdzujúce sa dôkazy totiž môžu byť skutočnosťami, ktoré hoci samy osebe nepreukazujú existenciu porušenia, môžu prispieť k podpore iných dôkazov, akým môže byť žiadosť o zhovievavosť.

106. V tom istom rozsudku Salzgitter Mannesmann/Komisia (C-411/04 P, EU:C:2007:54, body 44 až 50), Súdny dvor rozhodol, že dokonca ani anonymný pôvod dokumentu nepostačuje na to, aby bol tento dokument celkom zbavený svojej dôkaznej hodnoty, najmä ak možno s dostatočnou presnosťou určiť jeho pôvod, približný dátum jeho vzniku a jeho obsah.[42] Navyše, hoci dokument nie je podpísaný, vysvetlenia poskytnuté spoločnosťou, ktorej spolupracovník vypracoval tento dokument, sa musia zohľadniť.[43]

107. V prejednávanej veci Súd prvého stupňa nevenoval pozornosť vysvetleniam, ktoré poskytla spoločnosť Ideal Standard v súvislosti s okolnosťami vyhotovenia tejto tabuľky, jej autora, jej datovania atď., hoci tabuľka bola vyhotovená svedkom udalostí a v úzkej súvislosti s nimi, čo sú faktory, ktoré v zásade zvyšujú jej hodnovernosť.[44]

42 — Rozsudok Shell/Komisia (T-11/89, EU:T:1992:33, bod 86). Pozri tiež, rozsudky Cimenteries CBR a i./Komisia (T-25/95, T-26/95, T-30/95 až T-32/95, T-34/95 až T-39/95, T-42/95 až T-46/95, T-48/95, T-50/95 až T-65/95, T-68/95 až T-71/95, T-87/95, T-88/95, T-103/95 a T-104/95, EU:T:2000:77, bod 901); Groupe Danone/Komisia (T-38/02, EU:T:2005:367, bod 288); FNCBV a i./Komisia (T-217/03 a T-245/03, EU:T:2006:391, bod 124; odvolanie bolo zamietnuté: rozsudky Coop de France bétail et viande a i./Komisia (C-101/07 P a C-110/07 P, EU:C:2008:741), ako aj Total Raffinage Marketing/Komisia (T-566/08, EU:T:2013:423, bod 81) (pozri poznámku pod čiarou 14 týchto návrhov).

43 — Pozri napríklad rozsudok Lafarge/Komisia (T-54/03, EU:T:2008:255, body 369 a 373), kde Lafarge spochybnila dôkaznú hodnotu anonymnej poznámky bez adresáta. Súd prvého stupňa zohľadnil vysvetlenia, ktoré poskytla spoločnosť Gyproc, pokiaľ ide o autora poznámky a okolnosti, za akých bola vypracovaná.

44 — Pozri najmä rozsudky Ensidesa/Komisia (C-198/99 P, EU:C:2003:530, bod 312); Nederlandse Federatieve Vereniging voor de Groothandel op Elektrotechnisch Gebied/Komisia (T-5/00 a T-6/00, EU:T:2003:342, bod 181) a JFE Engineering a i./Komisia (T-67/00, T-68/00, T-71/00 a T-78/00, EU:T:2004:221, bod 207).

108. Preto si myslím (rovnako ako Komisia), že Všeobecný súd tým, že stanovil neprimerané a príliš prísne požiadavky na dôkazy posudzované samostatne, a v každom prípade skúmané celkovo, zbavil akéhokoľvek významu existujúcu judikatúru o možnosti vzájomnej potvrdzovania sa týchto dôkazov.

109. Zastávam teda názor, že vyžadovaním toho, aby táto tabuľka preukazovala sama osebe existenciu porušenia bez zohľadnenia ďalších dôkazov a vysvetlení (obsiahnutých v žiadosti o zhovievavosť spoločnosti Ideal Standard), porušil Všeobecný súd svoju povinnosť odôvodnenia.

110. Tento záver je posilnený tým, že posúdenie rovnakého dôkazu v paralelnej veci Duravit viedlo k úplne odlišnému záveru pokiaľ ide o dôkaznú povahu tejto tabuľky. Preto ak by Všeobecný súd preskúmal predmetné vysvetlenia – ako to správne urobil v rozsudku Duravit – výsledok tejto veci by bol odlišný.

111. Z toho vyplýva, že tretiu časť prvého odvolacieho dôvodu Komisie treba prijať.

c) Piata časť (Všeobecný súd nevykonal celkové posúdenie)

112. *Komisia* tvrdí, že Všeobecný súd tým, že nepreskúmal viaceré dôkazy (najmä mesačné tabuľky obsahujúce dôverné číselné údaje o predaji alebo vyhlásenie pána Laligné) a uplatňoval príliš prísne dôkazné požiadavky, pokiaľ ide o skutočnosti, ktoré preskúmal, nevykonal celkové posúdenie týchto dôkazov, ako sa vyžaduje podľa ustálenej judikatúry.

113. *Keramag a i.* uvádzajú, že na vyhlásenie pána Laligné odkázali na preukázanie nesúrodosti žiadostí o zhovievavosť spoločnosti Ideal Standard a že uvedené vyhlásenie bolo v každom prípade irelevantné pre sporné rozhodnutie. Tvrdia, že nepreskúmanie určitých dôkazov – najmä tých, ktoré sú irelevantné – neznamená, že Všeobecný súd nevykonal celkové preskúmanie.

114. Podľa môjho názoru Všeobecný súd skutočne nepreskúmal, či existencia protisúťažného správania mohla byť vyvodená z určitého počtu zhôd okolností a nepriamych dôkazov, ktoré posudzované ako celok môžu predstavovať dôkaz porušenia. [45]

115. Tým, že nepreskúmal mnohé relevantné dôkazy a v bode 119 napadnutého rozsudku Keramag vyžadoval, aby tabuľka týkajúca sa protisúťažného stretnutia, predložená ako skutočnosť potvrdzujúca dôkazy, bola datovaná a obsahovala mená konkurentov, ako aj údaje o minimálnej a maximálnej cene, Všeobecný súd totiž vyžadoval, aby takáto tabuľka predstavovala sama osebe dostatočný dôkaz na preukázanie existencie porušenia.

116. Súdny dvor pritom jasne pripustil, že jednotlivé dôkazy vzťahujúce sa na kartel bývajú zvyčajne neúplné a nesúrodé.

117. Súdny dvor pripomenul, že „na preukázanie existencie porušenia článku 81 ods. 1 ES musí Komisia predložiť vierohodné, presné a zhodujúce sa dôkazy… Každý dôkaz predložený Komisiou nemusí so zreteľom na každý prvok porušenia nutne zodpovedať týmto kritériám. Postačuje, ak súbor dôkazov, o ktoré sa táto inštitúcia opiera, zodpovedá v cel[kov]om posúdení tejto požiadavke… Preto aj za predpokladu, že rozličné zložky porušenia posudzované izolovane nepredstavujú zakázanú dohodu alebo zakázaný postup podľa článku 81 ods. 1 ES,… tento záver nebráni tomu, aby tieto zložky posudzované ako celok tvorili takú dohodu alebo postup… Vzhľadom na to, že zákazy zúčastňovať sa na takých protisúťažných postupoch a dohodách, ako aj sankcie, ktoré môžu postihnúť subjekty, ktoré sa na nich zúčastňujú, sú [totiž] všeobecne známe, je bežné, že činnosti v rámci týchto protisúťažných postupov a dohôd, ako aj stretnutia sa uskutočňujú tajne a súvisiaca dokumentácia je

45 — Pozri rozsudok Aalborg Portland a i./Komisia (C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P a C-219/00 P, EU:C:2004:6, body 55 až 57).

obmedzená na minimum. Aj keď Komisia objaví písomnosti jasne potvrdzujúce protiprávny kontakt medzi hospodárskymi subjektmi, tieto písomnosti sú obyčajne len zlomkovité a nesúrodé do takej miery, že je často nutné vyvodiť niektoré detaily prostredníctvom dedukcie. Vo väčšine prípadov sa preto existencia protisúťažného postupu alebo dohody musí vydedukovať z určitého množstva zhôd okolností a nepriamych dôkazov, ktoré posudzované ako celok môžu v prípade neexistencie iného koherentného vysvetlenia predstavovať dôkaz porušenia pravidiel hospodárskej súťaže.“ [46]

118. Vplyv uvedeného pochybenia na výsledok veci potvrdzuje aj tá skutočnosť, že v troch paralelných rozsudkoch Všeobecný súd rozhodol odlišne.

119. Tým, že Všeobecný súd nepreskúmal, či dôkazy posudzované celkovo sa môžu vzájomne posilňovať, [47] porušil svoju povinnosť odôvodnenia.

120. Z toho vyplýva, že z rovnakých dôvodov ako z tých, ktoré odôvodnili že tretiu časti prvého odvolacieho dôvodu treba prijať, treba prijať aj piatu časť prvého odvolacieho dôvodu.

121. Navrhujem teda, aby Súdny dvor zrušil rozsudok Keramag. [48]

d) Dôsledky zrušenia rozsudku Keramag Súdnym dvorom

122. Z vyššie uvedeného vyplýva, že súbor dôkazov použitý v rozsudku Keramag bol pomerne malý, ale keďže Súdny dvor má k dispozícii viacero ďalších rozsudkov Všeobecného súdu, v ktorých boli detailne preskúmané tieto dôkazy, myslím si, že zásada hospodárnosti konania si vyžaduje, aby Súdny dvor sám rozhodol o žalobe o neplatnosť, ktorú podali Keramag a i. v prvostupňovom konaní.

123. Tieto spoločnosti v nich v podstate tvrdili, že záver Komisie v odôvodneniach 556 a 590 sporného rozhodnutia, podľa ktorého Allia a PCT koordinovali svoje minimálne ceny výrobkov nižšej triedy na stretnutí uskutočnenom 25. februára 2004 v rámci AFICS, bol založený na dôkazoch, ktoré sú buď neprípustné alebo nespoľahlivé, nepotvrdené a nedostatočné.

124. Ako už bolo uvedené vyššie, na rozdiel od rozsudku Keramag, v ktorom Všeobecný súd vychádzal z viacerých nesprávnych právnych posúdení pri preskúmaní udalostí, ku ktorým došlo v rámci AFICS, v rozsudku Villeroy & Boch Austria (bod 286) tento súd správne rozhodol, že „v odôvodnení 556 uvedeného rozhodnutia Komisia uviedla, že má k dispozícii dôkazy umožňujúce preukázať účasť členov AFICS na rokovaniach o koordinácii cien len od stretnutia AFICS 25. februára 2004. V odôvodnení 572 [sporného] rozhodnutia Komisia uviedla, že podľa spoločnosti Ideal Standard sa účastníci na uvedenom stretnutí dohodli, že ich minimálne ceny sú príliš nízke a že je potrebné ich zvýšiť, najmä prostredníctvom zvýšenia ich katalógových cien o 3 %. V odôvodnení 573 [sporného] rozhodnutia Komisia spresnila, že tieto informácie jej boli potvrdené spoločnosťou Roca [France]. V odôvodnení 574 uvedeného rozhodnutia Komisia konštatovala, že účastníci si vymieňali dôverné informácie o cenách a predaji po tomto stretnutí“.

125. Po prvé Všeobecný súd v bode 287 uvedeného rozsudku rozhodol, že „pokiaľ ide o tvrdenie Villeroy & Boch a Villeroy & Boch France, podľa ktorého Komisia nepredložila nijaký dôkaz o účasti Villeroy & Boch France na troch stretnutiach AFICS, ktoré sa uskutočnili v roku 2004 (pozri prílohu 11 [sporného] rozhodnutia), treba toto tvrdenie zamietnuť ako nedôvodné. Ako totiž vyplýva z odôvodnení 572 a 573 [sporného] rozhodnutia, na preukázanie účasti spoločnosti Villeroy & Boch France na týchto stretnutiach Komisia vychádzala z vyhlásení spoločností Ideal Standard a Roca [France].“

46 — Rozsudok Knauf Gips/Komisia (C-407/08 P, EU:C:2010:389, body 47 až 49).

47 — Rozsudok Salzgitter Mannesmann/Komisia (C-411/04 P, EU:C:2007:54), bod 47.

48 — Pozornosť Súdneho dvora upriamujem na skutočnosť, že Komisia sa vo svojom odvolaní neodvolala na závery v rozsudku Keramag, ktoré viedli k miernemu zníženiu účasti spoločnosti Pozzi Ginori na porušení na talianskom trhu (bod 245 rozsudku Keramag), pretože tieto závery nemali žiadny vplyv na výšku pokuty (body 337 a 338 uvedeného rozsudku).

126. Po druhé podľa bodu 288 uvedeného rozsudku sa „musia zamietnuť ako nedôvodné tvrdenia Villeroy & Boch a Villeroy & Boch France, podľa ktorých Komisia z právneho hľadiska dostatočne nepreukázala dôkaz o protiprávnych rokovaniach na stretnutí AFICS 25. februára 2004, pretože svoje rozhodnutie založila na ústnych vyhláseniach uskutočnených *a posteriori*, ktoré boli nejasné alebo protichodné, čo Komisia napokon sama uznala v [spornom] rozhodnutí“.

127. Ďalej Všeobecný súd v bode 289 uvedeného rozsudku pripomenul, že „hoci z judikatúry vyplýva, že vyhlásenie príjemcu, ktorému bolo priznané úplné alebo čiastočné oslobodenie od pokút, ktoré napáda niektorý účastník konania, musí byť potvrdené [49], nič nebráni tomu, aby takéto potvrdenie mohlo vyplývať zo svedeckej výpovede inej spoločnosti, ktorá sa zúčastnila na karteli, napriek tomu, že aj tejto spoločnosti bolo priznané zníženie pokút. Také potvrdenie tiež potvrdzuje konanie rokovaní o minimálnych cenách, keďže tieto rokovania boli spomenuté v zápisnici zo stretnutia AFICS 25. februára 2004“.

128. Okrem toho, Všeobecný súd v bode 290 daného rozsudku, po preskúmaní vyhlásenia spoločnosti Roca [France], ako aj vyhlásenia spoločnosti Ideal Standard (pričom rozhodol, že prvé bolo menej jednoznačné a presné než druhé), dospel k záveru, že „to však nemení nič na konštatovaní, že svedecká výpoveď spoločnosti Roca [France] v podstate potvrdzuje obdobie, miesto, účastníkov a predmet dotknutých protiprávnych rokovaní, ako vyplývajú z jedného bodu zápisnice. Za týchto podmienok treba konštatovať, že vyhlásenie spoločnosti Ideal Standard, ako ho potvrdzuje vyhlásenie spoločnosti Roca [France], z právneho hľadiska dostatočne preukázalo konanie dotknutých protiprávnych rokovaní“.

129. V bode 293 uvedeného rozsudku Všeobecný súd dodáva, že „hoci sa Komisia v [spornom] rozhodnutí neopiera o [vyhlásenie spoločnosti Duravit v rámci jej žiadosti o zníženie pokuty podľa oznámenia o spolupráci z roku 2002], nič to nemení na skutočnosti, že v rozpore s tým, čo tvrdia spoločnosti Villeroy & Boch a Villeroy & Boch France, spoločnosť Duravit takisto potvrdila vyhlásenie spoločnosti Ideal Standard, pokiaľ ide o obsah protiprávnych rokovaní, ktoré sa ‚pravdepodobne‘ konali 25. februára 2004“.

130. Napokon Všeobecný súd v bode 295 potvrdil, že „vyhlásenia spoločností Ideal Standard a Roca [France] postačujú na konštatovanie existencie porušenia článku 101 ods. 1 ZFEÚ […] vyplývajúceho z účasti na stretnutí AFICS 25. februára 2004“.

131. Preto na účely tohto odvolania všetko vyššie uvedené sa uplatní *mutatis mutandis* vo veci Keramag a i. a postačuje na zamietnutie – ako to urobil Všeobecný súd v rozsudkoch Villeroy & Boch Austria a Duravit – žaloby o neplatnosť spoločnosti Keramag a i. v súvislosti s udalosťami, ku ktorým došlo v rámci AFICS.

2. O vzájomnom odvolaní (o druhom odvolacom dôvode)

132. Druhý odvolací dôvod vzájomného odvolania sa v zásade týka dvoch spojených skutočností: jednak údajné skreslenie skutkových okolností a jednak údajný nesúlad s rozsudkom Wabco Europe a i./Komisia (T-380/10, EU:T:2013:449, tiež známy ako „rozsudok Ideal Standard“, ďalej len „rozsudok Wabco“).

49 — Rozsudok JFE Engineering a i./Komisia (T-67/00, T-68/00, T-71/00 a T-78/00, EU:T:2004:221, bod 219).

a) Skreslenie skutkových okolností?

133. Keramag a i. subsidiárne tvrdia, že konštatovanie v bode 289 rozsudku Keramag, podľa ktorého oznámenie o výhradách obsahovalo dostatočné informácie na to, aby sa Keramag a i. „mohli detailne oboznámiť s konaním vytýkaným spoločnosti Pozzi Ginori“, predstavuje bezpochyby nesprávne posúdenie obsahu oznámenia o výhradách, čo možno napadnúť odvolaním.

134. Tvrdia, že keďže v bode 277 oznámenia o výhradách bolo len uvedené, že spoločnosť Pozzi Ginori bola prítomná na niektorých stretnutiach, počas ktorých došlo k „protisúťažným konaniam“, ale *povaha* týchto konaní nebola v oznámení o výhradách opísaná, Všeobecný súd nemohol považovať toto oznámenie o výhradách za dostatočne presné. Konštatovanie uvedené v bode 289 rozsudku Keramag („Komisia oznámila žalobkyniam v bode 277 oznámenia o výhradách povahu konaní [na stretnutiach skupiny Michelangelo], ktoré Komisia identifikovala, uviedla ich frekvenciu a stanovila presný dátum, kedy k nim došlo, ako aj oznámila, ktoré dôkazy má k dispozícii“, takže oznámenie o výhradách umožnilo spoločnostiam Keramag a i. „detailne sa oboznámiť s konaním vytýkaným spoločnosti Pozzi Ginori“) je v priamom rozpore s konštatovaním o primeranosti tej istej časti oznámenia o výhradách v rozsudku Wabco, čo samo osebe predstavuje skreslenie skutkových okolností.

135. Musím konštatovať (tak ako Komisia), že Keramag a i. neuviedli nijaký dôkaz, ktorý bol údajne skreslený, a *de facto* pripúšťajú, že v bode 288 rozsudku Keramag Všeobecný súd správne pripomenul obsah bodu 277 oznámenia o výhradách. To znamená, že iba a výlučne navrhujú, aby Súdny dvor tento bod len preskúmal.

136. V každom prípade, hoci sa Keramag a i. usilujú nájsť oporu v rozsudku Archer Daniels Midland/Komisia (C-511/06 P, EU:C:2009:433), keď tvrdia, že Všeobecný súd neuplatnil právne kritérium, ktoré bolo rozvinuté v uvedenom rozsudku, na posúdenie schopnosti spoločností Keramag a i. sa účinne brániť, toto tvrdenie nemôže uspieť. Tieto protisúťažné konania boli totiž opísané v bodoch 256 a 393 až 400 daného oznámenia a Keramag a i. vo svojej odpovedi na uvedené oznámenie preukázali, že skutočne pochopili „povahu“ predmetných protisúťažných praktík. Údajný nedostatok v oznámení o výhradách preto nemohol mať nijaký vplyv na konanie.

b) Nesúlad medzi rozsudkami Keramag a Wabco?

137. Keramag a i. tvrdia, že Všeobecný súd dospel k záveru o nedostatočnej povahe oznámenia o výhradách, pokiaľ ide o porušenie v odvetví keramiky v Taliansku na základe kontradiktórneho odôvodnenia a že v tejto súvislosti nedostatočne odôvodnil svoj rozsudok. Podľa ich názoru posúdenie oznámenia o výhradách, pokiaľ ide o stretnutia skupiny Michelangelo v paralelnej veci Wabco, je v rozpore s posúdením tohto oznámenia v prejednávanej veci. Podľa Keramag a i. má mať oznámenie o výhradách rovnaký rozsah pre všetkých adresátov.

138. V každom prípade Všeobecný súd údajne nedostatočne odôvodnil svoje rozhodnutie, pretože nemožno možné overiť dôvody, pre ktoré posúdenie úrovne podrobnosti údajov uvedených v tom istom bode rovnakého oznámenia o výhradách bolo odlišné vo veci Keramag a vo veci Wabco.

139. Keramag a i. tvrdia, že takýto rozdiel, pokiaľ ide o oznámenie o výhradách, porušil ich právo na obhajobu, keďže výber ich stratégie obhajoby by bol pravdepodobne iný, keby boli správne informované o obvineniach, ktoré sa im kladú za vinu. Tvrdia, že to, že oznámenie o výhradách neuvádza obvinenia voči spoločnostiam Sanitec Europe a Pozzi Ginori malo vplyv na ich obranu a na sporné rozhodnutie. Podľa spoločností Keramag a i. z toho vyplýva, že toto rozhodnutie treba úplne alebo čiastočne zrušiť v rozsahu, v akom boli spoločnosti Pozzi Ginori a Sanitec Europe označené za zodpovedné za

porušenia v odvetví keramiky v Taliansku, a v dôsledku toho mala byť pokuta zrušená alebo znížená. Dodávajú, že sporné rozhodnutie by bolo iné, keby ich práva na obhajobu neboli porušené, pričom spresňujú, že už na základe tohto jedného porušenia je v každom prípade nevyhnutné sporné rozhodnutie zrušiť, a to aj bez ohľadu na túto okolnosť.

140. Z odvolania Komisie (body 93 a 96 týchto návrhoch) vyplýva, že podľa judikatúry [50] „povinnosť Všeobecného súdu odôvodniť svoje rozsudky nemožno v *zásade* rozšíriť až tak, že musí preukázať riešenie prijaté v jednej veci v porovnaní s riešením v inej veci, ktorá mu bola predložená, hoci sa tieto veci týkali toho istého rozhodnutia“ (kurzívou zvýraznil generálny advokát). Už som spresnil, že použitie Súdnym dvorom výrazu „v zásade“ odôvodňuje, že judikatúra v oblasti kontradiktórneho odôvodnenia, ktorá sa vo všeobecnosti vzťahuje na odôvodnenie uvedené v jednom a tom istom rozsudku sa môže – *vo výnimočných prípadoch* – uplatniť aj na odôvodnenie uvedené v dvoch alebo viacerých rozsudkoch v paralelných veciach týkajúcich sa rovnakého porušenia a rovnakého rozhodnutia.

141. Na rozdiel od toho, čo tvrdí Komisia vo svojom odvolaní, zastávam názor, že takéto výnimočné prípady neboli vo vzájomnom odvolaní preukázané.

142. Bez ohľadu na to, že tvrdenie spoločností Keramag a i. týkajúce sa rozsudku Wabco je nepresné, pretože nespresňuje časť rozsudku Wabco, na ktorej sa toto tvrdenie zakladá, stačí konštatovať, že neexistuje žiadny nesúlad medzi rozhodnutiami Všeobecného súdu v týchto dvoch rozsudkoch. Súvislosti, za akých Všeobecný súd posúdil dostatočnosť bodu 277 oznámenia o výhradách a otázky s tým spojené totiž boli v týchto dvoch veciach podstatne odlišné. Po prvé ako uviedla Komisia, vo veci Wabco išlo o možnosť vykladať mlčanie ako rovnocenné priznaniu viny za protisúťažné správanie, a nie o dostatočnú alebo nedostatočnú povahu oznámenia o výhradách umožňujúcu spoločnostiam Keramag a i. uplatniť svoje práva na obhajobu. Po druhé na rozdiel od spoločnosti Wabco sa spoločnosť Pozzi Ginori vyjadrila aj v súvislosti s tvrdeniami týkajúcimi sa stretnutí skupiny Michelangelo v Taliansku.

143. V každom prípade pripomínam, že spoločnosti Keramag a i. nepredložili nijaký ďalší dôkaz, na ktorý by sa mohli odvolávať, keby výraz „povaha protisúťažných konaní“ počas stretnutí Michelangelo bol inak spresnený. Za týchto okolností sú tvrdenia Keramag a i. založené na dohadoch a sú nepodložené.

144. Z týchto dôvodov je potrebné zamietnuť druhý odvolací dôvod vzájomného odvolania ako neprípustný a v každom prípade ako nedôvodný.

B – Veci Duravit a i./Komisia (tretí odvolací dôvod), Villeroy & Boch AG/Komisia (prvý a druhý odvolací dôvod), Villeroy & Boch SAS/Komisia (prvý a druhý odvolací dôvod)

145. Podľa môjho názoru môže Súdny dvor v týchto veciach pomerne stručne vyvodiť závery vyplývajúce z kasácie rozsudku Keramag, ako aj z môjho návrhu, ktorý predkladám Súdnemu dvoru, aby sám rozhodol o odvolaní spoločností Keramag a i.

146. Argumentácia spoločností Duravit a i., Villeroy & Boch AG a Villeroy & Boch SAS je totiž len protipólom argumentácie Komisie, ktorú uviedla vo svojom odvolaní proti rozsudku Keramag. Ako som však už vysvetlil, práve v rozsudku Keramag došlo k nesprávnemu dokazovaniu. Na rozdiel od tvrdení žalobkýň, v rozsudkoch Duravit a Villeroy & Boch Austria nedošlo, pokiaľ ide o tie isté

50 — Rozsudok Team Relocations a i./Komisia, C-444/11 P, EU:C:2013:464, bod 66 a citovaná judikatúra.

dôkazy, k ich skresleniu ani k nedostatku odôvodnenia. Odvolacie dôvody týkajúce sa týchto dôkazov sú teda neprípustné, pričom v nadväznosti na moje návrhy týkajúce sa odvolania Komisia/Keramag Keramische Werke a i., všetko, čo môže súvisieť s nerovnosťou zaobchádzania v jednotlivých rozsudkoch *ipso facto* zanikne bez toho, aby toto tvrdenie mohlo byť považované za prípustné.

147. Takže len subsidiárne – pretože taká je úloha generálneho advokáta – sa budem ďalej podrobnejšie zaoberať týmito záležitosťami.

1. Vec Duravit a i./Komisia (o treťom odvolacom dôvode)

148. Duravit a i. tvrdia, že Všeobecný súd sa viackrát dopustil skreslenia obsahu spisu a to zjavným a rozhodujúcim spôsobom, a preto sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia a porušil uznávané zásady dokazovania.

149. Spomedzi štrnástich skreslení dôkazov, ktoré uvádzajú Duravit a i., skreslenia č. 7 a 12 (týkajúcich sa bodov 213 a 312 a nasl. rozsudku Všeobecného súdu) tvrdia, že Všeobecný súd posúdil rovnaké dôkazy rozdielne v predmetnej veci a v paralelných veciach.

150. Podľa Komisie treba každé z tvrdení o skreslení zamietnuť, a to preto, že spočíva na nesprávnom pochopení rozsudku Duravit alebo preto, že Duravit a i. sa v skutočnosti týmto odvolacím dôvodom usilovali o opätovné preskúmanie skutkového stavu bez toho, aby preukázali zjavne nesprávne posúdenie tohto stavu zo strany Všeobecného súdu.

151. V súlade s požiadavkou Súdneho dvora sa v týchto návrhoch pri preskúmaní tohto odvolacieho dôvodu obmedzím na otázku, či závery Všeobecného súdu týkajúce sa niektorých dôkazov, ktoré boli posúdené odlišne v iných veciach, možno uplatniť v tejto veci (t. j. iba skreslenia č. 7 a 12, ktoré uvádzajú Duravit a i.).

152. Duravit a i. v týchto tvrdeniach o skreslení uvádzajú, že Všeobecný súd posúdil rovnaké dôkazy rozdielne v tejto veci a v paralelných veciach (rozsudky Keramag a i. a Villeroy & Boch Austria), najmä pokiaľ ide o obsah a zohľadnenie – na účely preukázania existencie protisúťažných postupov – určitých stretnutí, na ktorých sa Duravit a i. zúčastnili.

153. Podľa môjho názoru Všeobecný súd nešiel v prejednávanej veci nad rámec primeraného posúdenia dôkazov.

a) Údajné skreslenie č. 7

154. Duravit a i. tvrdia, že Všeobecný súd sa v bode 213 rozsudku Duravit dopustil skreslenia dôkazov a porušenia zásad dokazovania vo vzťahu k obsahu poznámok spolupracovníka spoločnosti Hansgrohe, pána Schinle, týkajúcich sa stretnutia DSI (Freundeskreis der deutschen Sanitärindustrie)/IFS [Industrie Forum Sanitär (Fórum sanitárneho priemyslu)] z 5. októbra 2000, ktorým bol daný iný výklad v rozsudku Keramag.

155. Podľa môjho názoru sú tieto tvrdenia len zámienkou na spochybnenie posúdenia dôkazov vykonaného Všeobecným súdom v bode 213 jeho rozsudku, ktoré nemožno samo osebe napadnúť v odvolaní.

156. Z ustálenej judikatúry totiž vyplýva, že skreslenie musí zjavne vyplývať z dokumentov v spise bez toho, aby bolo potrebné vykonať nové posúdenie skutkového stavu a dôkazov.[51]

157. V každom prípade, ako uviedla Komisia, z bodu 213 rozsudku Duravit vyplýva, že Všeobecný súd odkazom na judikatúru citovanú v bodoch 210 až 212 uvedeného rozsudku uviedol to isté ako v bode 133 rozsudku Keramag, na ktorý sa odvolávajú Duravit a i.

158. V bode 133 Všeobecný súd totiž zjavne uviedol, že podľa neho protisúťažný cieľ vyplýval z poznámok týkajúcich stretnutia 5. októbra 2000: „Časť poznámok spoločnosti Hansgrohe, citovaná v bode 132 vyššie, *zjavne preukazuje protisúťažný cieľ uvedeného stretnutia*. Zvyšovania cien na rok 2001, ktoré si účastníci pri tejto príležitosti oznámili, totiž predstavuje citlivé informácie v zmysle judikatúry pripomenutej v bodoch 54 až 57 vyššie“ (kurzívou zvýraznil generálny advokát).

b) Údajné skreslenie č. 12

159. Duravit a i. tvrdia, že Všeobecný súd v bode 312 a nasl. napadnutého rozsudku Duravit skreslil sporné rozhodnutie, pokiaľ ide o dôkaznú hodnotu dôkazov vyplývajúcich zo stretnutia IFS 24. apríla 2001 a stretnutí Fachverband Sanitärkeramische Industrie (ďalej len „FSKI“) 23. januára a 5. júla 2002.

160. Ako som už uviedol v súvislosti s údajným skreslením č. 7, aj tieto tvrdenia smerujú k spochybneniu posúdenia dôkazov, ktoré vykonal Všeobecný súd a ktoré nemožno samo osebe napadnúť v odvolaní.

161. Všeobecný súd skutočne v rozsudku Keramag konštatoval, že dve stretnutia FSKI neboli uvedené v odôvodnení napadnutého rozhodnutia ako vedúce k protisúťažných praktikách medzi účastníkmi. Všeobecný súd rozhodol rovnako aj v súvislosti so stretnutím IFS 23. januára 2002 (bod 129 uvedeného rozsudku).

162. Nemyslím si však, že by z rozsudku Duravit vyplýval opak. Tri stretnutia nie sú v uvedenom rozsudku nikde preskúmané. Odkaz v bode 313 daného rozsudku na vysokú dôkaznú hodnotu, ktorú majú „takmer všetky“ dôkazy súvisiace so stretnutiami IFS a FSKI, sa môže týkať len stretnutí, ktoré Všeobecný súd preskúmal. Tri vyššie uvedené stretnutia sú preto vylúčené. Rovnaký záver treba uplatniť aj s ohľadom na stretnutie IFS 14. novembra 2001.

c) Návrh

163. Skreslenia č. 7 a 12, ktoré uvádzajú Duravit a i., treba zamietnuť ako neprípustné alebo ako nedôvodné.

51 — Rozsudok Siemens a i./Komisia (C-239/11 P, C-489/11 P a C-498/11 P, EU:C:2013:866, bod 42) ktorý odkazuje na rozsudok Activision Blizzard Germany/Komisia (C-260/09 P, EU:C:2011:62, bod 53 a citovanú judikatúru).

2. Affaire Villeroy & Boch AG/Komisia

a) O prvom odvolacom dôvode (posúdenie vytýkaného porušenia vo Francúzsku je rozporné a porušuje zásadu rovnosti zaobchádzania, zásadu in dubio pro reo a je v rozpore s logickým uvažovaním).

i) Zhrnutie tvrdení Villeroy & Boch AG

164. *Villeroy & Boch AG* napáda posúdenie dôkazov týkajúcich sa súboru okolností, ku ktorým došlo vo Francúzsku. Podľa tejto spoločnosti došlo pri preskúmaní dôkazov k vážnym rozporom. Takéto rozpory pri preskúmaní dôkazov porušujú podľa nej zásadu rovnosti zaobchádzania a Všeobecný súd vychádzal z viacerých nesprávnych právnych posúdení, ktoré jej spôsobili ujmu. Na jednej strane Všeobecný súd posúdil dva dôkazy (vyhlásenie spoločností Ideal Standard a Roca France na základe zhovievavosti) diametrálne odlišne, než ako boli preskúmané v rozsudku Keramag), a to na úkor tejto spoločnosti a v rozpore so zásadami rovnosti zaobchádzania a *in dubio pro reo*. Na druhej strane Všeobecný súd preskúmal nepoužiteľný dôkaz (vyhlásenie spoločnosti Duravit a i.), tiež na úkor spoločnosti Villeroy & Boch AG, a to v rozpore so svojou vlastnou judikatúrou a dopustil sa pritom porušenia zásad rovnosti zaobchádzania a *in dubio pro reo*, ako aj článkov 263 ZFEÚ a 296 druhého odseku ZFEÚ, čím zároveň v rozpore s právom nahradil odôvodnenie sporného rozhodnutia.

165. Navyše Villeroy & Boch AG tvrdí, že svedectvo spoločnosti, ktorá požiadala o zhovievavosť, môže byť v súlade so zásadou *testis testis, nullus unus*, ktorá vyplýva z judikatúry, podporené aj svedectvami iných účastníkov kartelu. O taký prípad ide v prejednávanej veci, pretože svedectvo poskytnuté v rámci žiadosti o zhovievavosť spoločnosti Ideal Standard bolo potvrdené vyhlásením spoločnosti Roca France. Posúdenie dôkazov proti týmto spoločnostiam na preukázanie ich účasti na karteli vo Francúzsku je údajne úplne vyvrátené posúdením v rozsudku Keramag.

166. Keďže žiadny iný dôkaz nebol v súlade s právom použitý s ohľadom na porušenie, ktoré možno údajne pripísať spoločnostiam Villeroy & Boch AG vo Francúzsku, odsúdenie tejto spoločnosti vychádza z rovnakého typu nesprávneho právneho posúdenia, ako tie, ktoré boli vyššie uvedené, pokiaľ ide o skutočnosti, ku ktorým došlo vo Francúzsku. Uvedené porušenie definované Všeobecným súdom ako jediné porušenie by sa malo zrušiť, pretože podmienky komplexného a pokračujúceho porušenia nie sú s ohľadom na Francúzsko splnené. Tvrdí, že prinajmenšom treba zrušiť rozhodnutia uvedené v článkoch 1 a 2 sporného rozhodnutia v rozsahu, v akom sa týkajú Francúzska.

167. Podľa Komisie je táto argumentácia nedôvodná.

ii) Preskúmanie

168. Ako som uviedol v mojom preskúmaní odvolania vo veci Komisia/Keramag Keramische Werke a i. (body 45 až 131 týchto návrhov), niektoré posúdenia uvedené v rozsudku Keramag sú úplne v rozpore s posúdeniami, ktoré im zodpovedajú v troch paralelných rozsudkoch (rozsudky Roca Sanitario, Duravit, ako aj Villeroy & Boch Austria) vyhlásenými v rovnaký deň, rovnakými sudcami a proti rovnakému rozhodnutiu Komisie. Skutkové okolnosti sú vo všetkých týchto rozsudkov rovnaké a Komisia v nich uviedla rovnaké dôkazy.

169. Na rozdiel od toho, čo tvrdí Villeroy & Boch AG, Všeobecný súd vo svojom rozsudku Villeroy & Boch Austria správne rozhodol, že protisúťažné rokovania, ktoré sa uskutočnili na stretnutí AFICS 25. februára 2004, boli dostatočne z právneho hľadiska preukázané, pričom sa v tejto súvislosti opieral o zhodujúce sa žiadosti o uplatnenie oznámenia o zhovievavosti podané spoločnosťami Ideal Standard a Roca France. Všeobecný súd teda rozhodol v súlade s ustálenou judikatúrou, podľa ktorej obsah žiadosti o uplatnenie oznámenia o zhovievavosti môže byť potvrdený inou žiadosťou o uplatnenie tohto

oznámenia.[52] K rovnakému rozhodnutiu dospel vo svojom rozsudku Duravit (bod 324). Napokon ako som uviedol v bode 49 (tretia zarážka) týchto návrhov, v rozsudku Roca (body 198 a 239) Všeobecný súd priznal zníženie pokuty o 6 %, pretože poskytnuté informácie predstavovali značnú pridanú hodnotu tým, že preukazovali konanie protisúťažných rokovaní na stretnutí AFICS 25. februára 2004. Rozsudok Roca sa teda vzťahoval na rovnaký aspekt porušenia ako v prejednávanej veci.

170. Ako som sa tým už zaoberal vyššie, hoci v troch rozsudkoch (rozsudky Roca, Duravit a Villeroy & Boch Austria) Všeobecný súd konštatoval, že porušenie bolo spáchané v rámci AFICS, v rozsudku Keramag dospel k opačnému záveru. Ako už bolo uvedené v bode 99 týchto návrhov, nesprávne posúdenie dôkazov sa nachádza v rozsudku Keramag, ktorý navrhujem zrušiť.

171. V každom prípade, aj keby sa Súdny dvor nestotožnil s mojím návrhom, pokiaľ ide o vec Komisia/Keramag, poznamenávam, že Villeroy & Boch AG netvrdí, že v rozsudku Villeroy & Boch Austria došlo k nedostatočnému odôvodneniu alebo že Všeobecný súd sa dopustil skreslenia dôkazov. Ako tvrdí Komisia, keby Všeobecný súd nevyhlásil rozsudok Keramag, Villeroy & Boch AG by nenapadla túto časť rozsudku.

172. V rozsudku Koninklijke Wegenbouw Stevin/Komisia[53] sa odvolateľka takisto odvolávala porušenia zásady rovnosti zaobchádzania a základných požiadaviek koherencie súdnych rozhodnutí, ale Súdny dvor zamietol tento odvolací dôvod ako neprípustný, pretože odvolateľka netvrdila, že by došlo k akémukoľvek skresleniu sporných dôkazov. To isté platí, pokiaľ ide otvrdenie založené na nedostatku odôvodnenia týkajúce sa rozsudku Villeroy & Boch Austria (bod 18 odvolania).

173. Pokiaľ ide o údajné porušenie zásad *testis unus, testis nullus*, *in dubio pro reo*, prezumpcie neviny a najmä o nedostatok dôkazov preskúmaných na preukázanie porušenia, ktorého sa mala Villeroy & Boch AG dopustiť vo Francúzsku, pripomínam (pozri bod 169 týchto návrhov), že podľa judikatúry[54] žiadosť o uplatnenie oznámenia o zhovievavosti môže byť potvrdená inou takou žiadosťou. Všeobecný súd v rozsudku Keramag neposúdil dôkaznú silu vyhlásení spoločnosti Roca France, ktoré boli pripojené k žiadosti (pozri v tejto súvislosti body 77 a nasl. týchto návrhov).

174. V prejednávanej veci, t. j. v rozsudku Villeroy & Boch Austria (ale aj ako bolo uvedené vyššie, v rozsudku Duravit), Všeobecný súd výslovne uviedol, že vyhlásenia spoločnosti Roca France v rámci jej žiadosti o zhovievavosť boli súčasťou súboru dôkazov, ktoré mu umožnili rozhodnúť o porušení týkajúcom sa sanitárnych výrobkov z keramiky vo Francúzsku. V týchto dvoch rozsudkoch uviedol, že vyhlásenia spoločností Ideal Standard a Roca France sa navzájom potvrdzovali, prinajmenšom pokiaľ ide o výrobky „nižšej triedy“, pretože závery Komisie sa týkali tejto kategórie výrobkov.

175. Všeobecný súd nepovažoval za potrebné preskúmať iné dôkazy,[55] pretože sa domnieval, že vyhlásenia spoločností Ideal Standard a Roca France boli dostatočné. Len keby Súdny dvor dospel k presvedčeniu, že dve vyhlásenia spoločnosti Ideal Standard a Roca France nepostačovali na konštatovanie porušenia vo Francúzsku, by totiž prináležalo Všeobecnému súdu (alebo Súdnemu dvoru, keby sa nazdával, že stav konania dovoľuje rozhodnúť vo veci), aby preskúmal dôkaznú hodnotu týchto doplňajúcich dôkazov.

52 — Potvrdenie nemusí nevyhnutne vyplývať z dokumentov pochádzajúcich z obdobia, keď došlo k dotknutým skutočnostiam. Viaceré vyhlásenia môžu byť hodnoverné, ak sa vzájomne potvrdzujú. Pozri v tejto súvislosti rozsudok Siemens a i./Komisia, C-239/11 P, C-489/11 P a C-498/11 P, EU:C:2013:866, body 190 a 191. Pozri tiež rozsudky Lögstör Rör/Komisia (T-16/99, EU:T:2002:72, body 45 až 47); Bolloré a i./Komisia (T-109/02, T-118/02, T-122/02, T-125/02, T-126/02, T-128/02, T-129/02, T-132/02 a T-136/02, EU:T:2007:115, bod 168), ako aj Polimeri Europa/Komisia (T-59/07, EU:T:2011:361, bod 55). Potvrdenie ďalším vyhlásením urobeným v rámci žiadosti o uplatnenie oznámenia o zhovievavosti môže postačovať, ak bolo toto vyhlásenie predložené nezávisle a ak sa v hlavných črtách zhoduje s opisom porušenia. Pozri v tejto súvislosti rozsudok Total Raffinage Marketing/Komisia, T-566/08, EU:T:2013:423, bod 74.

53 — C-586/12 P, EU:C:2013:863, body 22 až 29.

54 — Pozri poznámku pod čiarou 52 vyššie.

55 — Pozri záver uvedený v bode 295 rozsudku Villeroy & Boch Austria, ktorý sa v skutočnosti týkal tabuľky pochádzajúcej zo stretnutia konanom 25. februára 2004, vysvetlenia spoločnosti Ideal Standard k okolnostiam, za akých bol tento dokument vypracovaný, ako aj autora, dátum, prehľad údajov za každý mesiac, ktorými sa stanovovali dôverné číselné údaje o predaji, alebo tiež vyhlásenia pána Laligné.

176. Prvý odvolací dôvod spoločnosti Villeroy & Boch AG preto treba zamietnuť ako neprípustný alebo nedôvodný.

b) O druhej časti druhého odvolacieho dôvodu (porušenie logického uvažovania a zásady rovnosti zaobchádzania, pokiaľ ide o vecné posúdenie a pripísanie zodpovednosti za porušenie v Taliansku)

177. *Villeroy & Boch AG* namieta skutočnosť, že Všeobecný súd jej pripísal ako výrobcovi sanitárnych výrobkov z keramiky zodpovednosť za porušenia, ktorých sa v Taliansku dopustili subjekty, ktoré jej nekonkurujú (výrobcovia vodovodných batérií), hoci táto spoločnosť nevykonávala žiadnu činnosť v tejto krajine a nebola prítomná na stretnutiach, ktoré boli údajne v rozpore s právom hospodárskej súťaže. Všeobecný súd v paralelných veciach tiež usúdil, že spoločností pôsobiacich na tomto trhu sa táto vec netýkala. V tejto súvislosti došlo okrem zjavne diskriminačného nerovného zaobchádzania na úkor odvolateľky k porušeniu prezumpcie neviny a pravidiel logického uvažovania.

178. Komisia spochybňuje prípustnosť odvolacieho dôvodu založeného na porušení zásady rovnosti zaobchádzania, pokiaľ ide o konštatovania Všeobecného súdu v troch paralelných konaniach týkajúcich sa ostatných výrobcov sanitárnych výrobkov z keramiky. Hoci konštatovania, ktoré by sa mohli uplatniť aj na spoločnosť Villeroy & Boch AG, boli uvedené v iných rozsudkoch, nič to nemení na tom, že táto spoločnosť nepodala žiadny zodpovedajúci žalobný dôvod v prvostupňovom konaní.

179. V každom prípade stačí konštatovať, že z judikatúry vyplýva, že „je totiž prípustné, aby [Villeroy & Boch AG] podala odvolanie na Súdny dvor a tvrdila, že odvolacie dôvody vznikli zo samotného napadnutého rozsudku“ [56] (t. j. rozdielne zaobchádzanie v porovnaní s ostatnými účastníkmi).

180. Pokiaľ ide o vec samu, a aj bez toho, aby bolo potrebné rozhodnúť o relevantnosti tvrdenia súvisiaceho s prípadným nerovným zaobchádzaním v porovnaní s inými spoločnosťami, ktorých sa týkali paralelné rozsudky Všeobecného súdu, treba uviesť, že čiastočné zrušenie, o ktorom Všeobecný súd rozhodol vo veci porušenia v Taliansku, vyplývalo výlučne z časovo kratšej účasti niektorých spoločností a nemá žiadny vplyv na otázku, či si Villeroy & Boch AG bola vedomá porušenia v tejto krajine alebo ho mohla rozumne predpokladať. Na účely pripísateľnosti celkového porušenia treba povedať, že uvedená spoločnosť nemohla nevedieť o všeobecnom rozsahu a podstatných vlastnostiach celkového kartelu, pričom neznalosť detailov nie je vôbec rozhodujúca. [57]

181. Konkrétne uvádzam tieto skutočnosti.

182. Po prvé ako uviedla Komisia, Všeobecný súd v rozsudku Duravit (body 37 až 41 odvolania) konštatoval, že dôkazy neboli dostatočné na vyvodenie záveru, že Duravit a i. si boli vedomí porušení v Taliansku, čo Duravit a i. jednoznačne a konkrétne napadli.

183. Okrem toho sa Villeroy & Boch AG a Duravit a i. nenachádzali v rovnakej situácii, jednak preto, že Duravit a i. sa podieľali na porušení v troch členských štátoch, zatiaľ čo Villeroy & Boch AG až v piatich, a jednak preto, že Villeroy & Boch AG bola zapojená do porušenia počas oveľa dlhšieho obdobia, pričom tieto dve skutočnosti zvyčajne vedú k lepšiemu chápaniu skutočného rozsahu protiprávneho správania.

56 — Rozsudky Stadtwerke Schwäbisch Hall a i./Komisia (C-176/06 P, EU:C:2007:730, bod 17) a Komisia a i./Siemens Österreich a i. (C-231/11 P až C-233/11 P, EU:C:2014:256, bod 102).

57 — Rozsudok Raiffeisen Zentralbank Österreich a i./Komisia (T-259/02 až T-264/02 a T-271/02, EU:T:2006:396, bod 193). Pozri tiež rozsudok Team Relocations a i./Komisia (C-444/11 P, EU:C:2013:464, bod 54).

184. Po druhé, pokiaľ ide o rozsudok Wabco (body 42 a 43 odvolania), čiastočné zrušenie sa zakladá na špecifickom probléme. Veľká časť pokuty sa vzťahovala na porušenie týkajúce sa sanitárneho príslušenstva predávaného v Taliansku, takže časť tejto pokuty bola vypočítaná na základe hodnoty predaja týchto výrobkov v Taliansku, zatiaľ čo v prípade Villeroy & Boch AG bola naopak pokuta vypočítala bez ohľadu na hodnotu predaja dosiahnutého v Taliansku.

185. Po tretie Všeobecný súd vo veci Wabco konštatoval, že účasť tejto spoločnosti na porušení týkajúcom sa sanitárnych výrobkov z keramiky bola s ohľadom na taliansky trh preukázaná len v určitom období, a preto pokutu znížil. Jasne však uviedol, že Ideal Standard sa tiež zúčastnila na tomto karteli prostredníctvom výmeny informácií s výrobcami vodovodných batérií.[58] Časť pokuty, ktorá vychádzala z hodnoty predaja vodovodných batérií na tomto trhu, nebola napadnutá spoločnosťou Ideal Standard a Všeobecný súd ju ani nezrušil. Keďže Všeobecný súd nerozhodol, že Ideal Standard si nebola vedomá jednej časti porušenia, nevidím dôvod (rovnako ako Komisia), ako by situácia spoločnosti Villeroy & Boch AG v Taliansku mohla byť porovnateľná so situáciou spoločnosti Ideal Standard.

186. Po štvrté, pokiaľ ide o rozsudok Keramag (body 44 až 47 odvolania), zrušenie vyhlásené Všeobecným súdom sa týka malej časti porušenia a vyplýva z nedostatku dôkazov o účasti spoločnosti Pozzi Ginori počas obdobia niekoľkých mesiacov. Toto zrušenie nespôsobilo zníženie pokuty, ktorá bola tiež vypočítaná na základe hodnoty predaja sanitárnych výrobkov z keramiky v Taliansku.[59]

187. Keďže Všeobecný súd nerozhodol, že spoločnosti Keramag a i. si neboli vedomé protiprávneho správania v Taliansku, neviem si predstaviť, ako možno situáciu spoločnosti Villeroy & Boch AG v Taliansku porovnať so situáciou spoločností Keramag a i.

188. Druhú časť druhého odvolacieho dôvodu treba preto zamietnuť.

3. Affaire Villeroy & Boch SAS/Komisia

a) O prvom odvolacom dôvode (rozpor v posúdení dôkazov s ohľadom na Francúzsko, ktorý porušuje zásadu rovnosti zaobchádzania, zásadu in dubio pro reo a narúša logickú a právnu koherenciu rozsudku)

189. Keďže posúdenie, ktoré Všeobecný súd urobil v súvislosti s vyhláseniami týkajúcimi sa spoločností Ideal Standard, Roca France a Duravit s ohľadom na všetky zistené skutočnosti vo Francúzsku, nezodpovedá posúdeniam, ktoré urobil s ohľadom na rovnaké dôkazy v rozsudkoch Keramag a Wabco, spoločnosť Villeroy & Boch France tvrdí, že Všeobecný súd sa dopustil porušenia zásady rovnosti zaobchádzania a zásady *in dubio pro reo*.

190. Pokiaľ ide o Villeroy & Boch France, Všeobecný súd totiž založil svoj rozsudok Villeroy & Boch Austria na vyhláseniach spoločností Ideal Standard a Roca France, zatiaľ čo v rozsudku Keramag dospel k záveru, že vyhlásenie spoločnosti Ideal Standard nemohlo samo osebe predstavovať dostatočný dôkaz a že Komisia nemohla vychádzať – ak neexistujú potvrdzujúce dôkazy, že došlo ku koordinácii minimálnych cien – z vyhlásení spoločnosti Roca France.

58 — Body 91 a 99 rozsudku.

59 — Na rozdiel od pokuty, na ktorej zaplatenie bola zaviazaná Villeroy & Boch AG.

191. Pokiaľ ide o vyhlásenie spoločnosti Duravit a i., spoločnosť Villeroy & Boch SAS tvrdí, že Všeobecný súd v rozsudku Keramag konštatoval, že toto vyhlásenie jej nebolo oznámené v priebehu správneho konania, a preto nie je voči nej uplatniteľné. Skutočnosť, že sa Všeobecný súd opieral o vyhlásenie spoločnosti Duravit a i. na potvrdenie vyhlásenia spoločnosti Ideal Standard, spôsobila neplatnosť odôvodnenia sporného rozhodnutia.

192. Villeroy & Boch SAS sa domnieva, že Všeobecný súd tým porušil článok 263 ZFEÚ a článok 296 druhý odsek ZFEÚ, ako aj zásadu prezumpcie neviny zakotvenú v článku 48 ods. 1 Charty a článku 6 ods. 2 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, podpísaného v Ríme 4. novembra 1950.

193. Pokiaľ ide o rozpornosť rozsudku Keramag, odkazujem na bod 45 a nasl. týchto návrhov týkajúci sa uvedeného rozsudku, ako aj bod 148 a nasl. (Duravit a i.) a bod 168 a nasl. (Villeroy & Boch AG) uvádzajúce dôvody, pre ktoré navrhujem zamietnuť odvolacie dôvody predložené spoločnosťami Duravit a i. a Villeroy & Boch a zakladajúce sa na tomto rozpore.

194. Okrem toho súhlasím s názorom spoločnosti Villeroy & Boch SAS, že odpoveď spoločnosti Duravit a i. na oznámenie o výhradách sa nemôže použiť ako dôkaz. Toto tvrdenie spoločnosti Villeroy & Boch SAS je však neúčinné, pretože rozsudok Villeroy & Boch Austria sa zjavne nezakladal na tejto odpovedi (pozri bod 295 rozsudku Villeroy & Boch Austria). Samotná Komisia nepopiera, že túto odpoveď spomenula len pre úplnosť a že ju nemožno vziať do úvahy, keďže nebola spomenutá v oznámení o výhradách ani v liste opisujúcom skutkový stav.

195. Prvý odvolací dôvod treba teda zamietnuť.

b) O druhom odvolacom dôvode (údajné nesprávne právne posúdenie pri kvalifikácii jediného, komplexného a nepretržitého porušenia – rozpory medzi jednotlivými rozsudkami)

196. Villeroy & Boch SAS v podstate tvrdí, že Všeobecný súd nedospel s ohľadom na ňu k rovnakým záverom, ako v rozsudkoch Keramag, Duravit a Wabco. Keby Všeobecný súd prihliadol na tieto rozsudky, nemohol rozhodnúť o existencii jediného, komplexného a nepretržitého porušenia. V tomto odvolacom dôvode Villeroy & Boch Belgium SAS subsidiárne tvrdí, že chýbajú dôkazy na preukázanie jej viny, konkrétne: a) s ohľadom na Francúzsko z dôvodu konštatovaní uvedených v rozsudku Keramag, b) s ohľadom na Taliansko z dôvodu čiastočného alebo úplného zrušenia konštatovaní o účasti na porušeniach v rozsudkoch Duravit, Wabco a Keramag, c) s ohľadom na Nemecko a d) s ohľadom na Holandsko z dôvodu čiastočného zrušenia sporného rozhodnutia, pokiaľ ide o správanie sa materskej spoločnosti.

197. Okrem argumentov, na ktorých som založil návrh, aby bol zamietnutý prvý odvolací dôvod spoločnosti Villeroy & Boch SAS uvádzajúci rozpory medzi rôznymi paralelnými rozsudkami Všeobecného súdu (pozri body 189 a nasl. týchto návrhov), treba uviesť, že tvrdenia, podľa ktorých bola „významná časť konštatovaní“ (odvolanie, bod 52) Všeobecným súdom zrušená, by mali byť zamietnuté.

198. Pokiaľ ide o Francúzsko, zrušenie vyplýva zo skutočnosti, že jedna spoločnosť mala len malú účasť na porušení alebo že toto porušenie malo menší geografický rozsah.

199. Pokiaľ ide o Nemecko a Taliansko, Všeobecný súd len skrátil trvanie účasti dvoch iných spoločností v závislosti od okolností spojených s ich vlastnou účasťou na porušení.

200. Pokiaľ ide o Holandsko, v dôsledku zrušenia sa účasť materskej spoločnosti zmenšila len minimálne.

201. Navyše ako zdôraznila Komisia, samotná skutočnosť, že niektoré spoločnosti si nemuseli byť vedomé celého porušenia, nevylučuje existenciu jediného porušenia. V judikatúre sa jasne rozlišuje medzi konštatovaním jediného porušenia a zodpovednosťou každej spoločnosti. Skutočnosť, že niektoré spoločnosti si nemusia byť vedomé celkového rozsahu porušenia, sa dá vysvetliť tým, že tieto spoločnosti zameriavajú svoje činnosti len na niektoré trhy, pričom na iných pôsobia len minimálne.

202. Druhý odvolací dôvod treba teda zamietnuť ako nedôvodný.

C – Vec Roca Sanitario/Komisia (len prvá časť druhého odvolacieho dôvodu)

1. Stručné zhrnutie tvrdení účastníkov konania

203. Spoločnosť *Roca Sanitario* touto časťou odvolacieho dôvodu tvrdí, že hoci Všeobecný súd uznal z geografického hľadiska menšiu závažnosť porušenia, za ktoré bola zodpovedná, nevyvodil z toho v porovnaní s porušeniami, ktorých sa dopustili spoločnosti „tvrdého jadra“ (alebo „centrálnej skupiny“) kartelu,[60] náležité dôsledky, pretože neznížil pri výkone svojej neobmedzenej právomoci pokuty uložené tejto spoločnosti napríklad prostredníctvom úpravy koeficientov „závažnosti porušenia“ a „dodatočnej sumy“ či uznaním existencie poľahčujúcich okolností. Všeobecný súd tak údajne porušil svoju povinnosť odôvodnenia a porušil zásady individualizácie sankcie a osobnej zodpovednosti, proporcionality (ako je zakotvená v článku 49 ods. 3 Charty), rovnosti zaobchádzania, ako aj ochrany legitímnej dôvery.

204. Komisia v prvom rade tvrdí, že malý geografický rozsah porušení, ktorých sa dopustili Roca Sanitario a jej dcérske spoločnosti, je už obsiahnutý v základnej výške pokút, pretože táto výška pokút bola vypočítaná len na základe predaja vo Francúzsku a v Rakúsku.

205. Navyše geografický rozsah, hoci je uvedený v usmerneniach z roku 2006 ako faktor, ktorý sa má zohľadniť pri určovaní uplatniteľných koeficientov, má len okrajovú úlohu, pretože hodnota predaja predstavuje údaj, ktorý je v tomto ohľade dostatočný, pričom rozhodujúcim posudzovaným faktorom je povaha porušenia. Komisia teda zaviedla prax spočívajúcu v uplatňovaní mierneho nárastu – všeobecne o 1 % – ak geografický rozsah zodpovedá celej Európskej únii alebo Európskemu hospodárskemu priestoru. Bolo by však dôvodné neuplatňovať túto prax, ak je geografický rozsah porušenia menší, okrem prípadu, že by sa k tomuto percentu pridávali desatinné miesta podľa počtu členských štátov dotknutých porušením. Stanovením koeficientov na 15 % sa Komisia teda neodchýlila od metódy uvedenej v jej usmerneniach z roku 2006.

206. Komisia tiež poznamenáva, že nič nezaväzuje Všeobecný súd znížiť pokutu, ktorú považuje za primeranú, len z toho dôvodu, že sa domnieva, že pokuta uložená ostatným účastníkom kartelu mala byť vyššia. Naopak, Všeobecný súd údajne opakovane odmietol takéto zníženie v zmysle zásady, že „nikto sa nemôže vo svoj prospech odvolávať na protiprávnosť spôsobenú v prospech iného“. Tak z judikatúry, ako aj z rozhodovacej praxe Komisie vyplýva, že akýkoľvek rozdiel, pokiaľ ide o účasť na porušení, sa nemusí nevyhnutne prejaviť v znížení pokuty, ak toto zníženie správne odráža individuálnu účasť dotknutej spoločnosti.

207. Komisia okrem toho tvrdí, že Súdny dvor nevyžaduje podrobné odôvodnenie, keď sa koeficienty (zvýšenia základnej výšky pokuty) pohybujú okolo 15 %.[61] V každom prípade rozsudok Roca Sanitario jasne vysvetľuje, prečo sú tieto koeficienty primerané.

60 — Tieto spoločnosti zodpovedajú ôsmim skupinám spoločností, ktoré označila Komisia v odôvodnení 797 sporného rozhodnutia, ako tvoriacich tvrdé jadro kartelu z dôvodu ich účasti na tomto karteli vo všetkých alebo vo väčšine dotknutých členských štátov a ich príslušnosti k aspoň jednému z koordinačných orgánov.

61 — Rozsudok Team Relocations a i./Komisia (C-444/11 P, EU:C:2013:464, body 118 až 126).

208. Pokiaľ ide o výhradu týkajúcu sa nesúladu tohto rozsudku v porovnaní s rozsudkami vyhlásenými vo veciach týkajúcich sa paralelných žalôb, Komisia ju považuje za neprípustnú z dôvodu, že jej preskúmanie si vyžaduje porovnávacie posúdenie relevantných skutkových okolností. V každom prípade Všeobecný súd uplatnil rovnaké koeficienty vo výške 15 % na ostatné spoločnosti, ktoré neboli zodpovedné za celý kartel, akými sú Duravit a Dornbracht.

2. Preskúmanie

a) Pripomenutie judikatúry

209. V prvom rade odkazujem na moje návrhy vo veci Telefónica a Telefónica de España/Komisia (C-295/12 P, EU:C:2013:619), v ktorých som podrobne preskúmal problematiku neobmedzenej súdnej právomoci Všeobecného súdu.[62]

210. Pokiaľ ide o rozsah súdneho preskúmania Súdnym dvorom v tejto súvislosti, na účely tohto odvolania treba pripomenúť, že hoci Všeobecný súd má ako jediný právomoc preskúmavať spôsob, akým Komisia posúdila v každom jednotlivom prípade závažnosť protiprávnych správaní, Súdnemu dvoru v rámci odvolacieho konania prináleží preskúmať, do akej miery Všeobecný súd z právneho hľadiska správne zohľadnil všetky podstatné faktory na posúdenie závažnosti určitého správania s prihliadnutím na článok 101 ZFEÚ a článok 23 nariadenia č. 1/2003.[63]

211. Ďalej, keď Všeobecný súd rozhoduje v rámci výkonu svojej neobmedzenej právomoci o výške pokút, je pri ukladaní sankcií viazaný rovnakými právnymi požiadavkami ako Komisiu, a teda najmä zásadou rovnosti zaobchádzania medzi spoločnosťami, ktoré sa zúčastnili na dohode, ktorá je v rozpore s článkom 101 ZFEÚ.[64]

212. Pripomínam, že zásada, podľa ktorej Súdnemu dvoru neprináleží nahradiť z dôvodov spravodlivosti svojím vlastným posúdením posúdenie Všeobecného súdu, ktorý rozhodol v rámci výkonu tejto právomoci,[65] nebráni Súdnemu dvoru preskúmať, či bola táto povinnosť dodržaná.

62 — Pozri okrem iného aj návrhy, ktoré predniesli generálni advokáti Fennelly (Compagnie maritime belge transports a i./Komisia, C-395/96 P a C-396/96 P, EU:C:1998:518, bod 184); Mischo (Weig/Komisia, C-280/98 P, EU:C:2000:260, body 43 až 45); Kokott (Technische Unie/Komisia, C-113/04 P, EU:C:2005:752, bod 132); Poiares Maduro (Groupe Danone/Komisia, C-3/06 P, EU:C:2006:720, body 41 až 59); Bot (E.ON Energie/Komisia, C-89/11 P, EU:C:2012:375, bod 115) a Mengozzi (Komisia a i./Siemens Österreich a i., C-231/11 P až C-233/11 P, EU:C:2013:578, bod 94).

63 — Rozsudky Baustahlgewebe/Komisia (C-185/95 P, EU:C:1998:608, bod 128) a Dansk Rørindustri a i./Komisia (C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P až C-208/02 P a C-213/02 P, EU:C:2005:408, bod 244).

64 — Pozri v tomto zmysle rozsudky Sarrió/Komisia (C-291/98 P, EU:C:2000:631, body 96 a 97); Komisia a i./Siemens Österreich a i. (C-231/11 P až C-233/11 P, EU:C:2014:256, bod 105) a návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Poiares Maduro vo veci Groupe Danone/Komisia (C-3/06 P, EU:C:2006:720, bod 53).

65 — Pozri najmä rozsudok Finsider/Komisia (C-320/92 P, EU:C:1994:414, bod 46).

213. Súdny dvor už totiž znížil pokutu v situáciách, keď Všeobecný súd bez akéhokoľvek objektívneho dôvodu uplatnil voči niektorej spoločnosti prísnejšie zaobchádzanie, ako voči ostatným spoločnostiam zapojeným do rovnakého kartelu,[66] pretože výkon neobmedzenej právomoci nemôže viesť k diskriminácii medzi spoločnosťami, ktoré sa zúčastnili na rovnakom porušení.[67]

b) Všeobecný súd konštatoval nerovnosť zaobchádzania, ale nevyvodil z toho žiadne dôsledky

214. V prejednávanom prípade Všeobecný súd tým, že konštatoval (bod 187), že porušenie, ktorého sa dopustili podniky tvrdého jadra, „malo byť“ – najmä vzhľadom na väčší geografický rozsah – sankcionované pokutou vypočítanou na základe vyšších koeficientov závažnosti porušenia a dodatočnej sumy, *pripustil, že s rozdielnymi situáciami* (a to spoločnosťami z tvrdého jadra a ostatnými spoločnosťami) *sa nesprávne zaobchádzalo podobne*.

215. Všeobecný súd pritom nevykonal žiadnu úpravu zvýšením ani znížením základnej výšky pokuty, pričom pri všetkých spoločnostiach zachoval ten istý koeficient závažnosti a ten istý odstrašujúci faktor vo výške 15 %.[68]

216. Na účely odôvodnenia tohto záveru Všeobecný súd v bode 169 rozsudku Roca Sanitario rozhodol v rámci preskúmania žalobných dôvodov uvedených na podporu návrhov na zrušenie, že „aj keby sa predpokladalo, že treba usudzovať, že Komisia mala pri určovaní uvedených koeficientov zaobchádzať so spoločnosťami podieľajúcimi sa na jedinom porušení vzťahujúcom sa na šesť území a všetky tri podskupiny výrobkov rozdielne v porovnaní so spoločnosťami, ktoré sa podieľali na jedinom porušení len na území jedného členského štátu a pokiaľ ide o dve podskupiny výrobkov, nič to nemení na skutočnosti, že žalobkyňa by nemohla mať prospech z takéhoto rozdielneho zaobchádzania. Ako totiž bolo uvedené v bode 155 [tohto rozsudku], pokiaľ ide o koeficient dodatočnej sumy, Komisia správne zohľadnila na účely výpočtu výšky pokuty podľa bodu 25 usmernení z roku 2006, koeficient dodatočnej sumy vo výške 15 %, ktorý nie je neprimeraný vzhľadom na závažnosť protisúťažných správaní, za ktoré je žalobkyňa zodpovedná. Z rovnakých dôvodov, ako sú uvedené v bode 155 [uvedeného rozsudku], Komisia správne zohľadnila – a nedopustila sa porušenia zásady proporcionality – koeficient závažnosti porušenia vo výške 15 % v súlade s odsekmi 21 až 23 uvedených usmernení. Neexistencia rozdielneho zaobchádzania, pokiaľ ide o všetky spoločnosti, ktorým bolo [napadnuté rozhodnutie] určené, preto nebola v neprospech žalobkyne.“

217. Všeobecný súd teda po konštatovaní v bode 168 svojho rozsudku menšej závažnosti porušenia zo strany Roca Sanitario sa vyhol otázke existencie alebo neexistencie diskriminácie tým, že len uviedol, že rozdielne zaobchádzanie nebolo v každom prípade v neprospech spoločnosti Roca Sanitario, a rozhodol, že s touto spoločnosťou sa napriek všetkému nemohlo zachádzať inak, pretože výška pokuty, ktorá jej bola uložená, nebola neproporcionálna.

66 — Pozri v tomto zmysle rozsudok Weig/Komisia (C-280/98 P, EU:C:2000:627, body 67 a 68). Podľa rozsudku Salzgitter Mannesmann/Commission (C-411/04 P, EU:C:2007:54, bod 68) „aj keď Súdny dvor v rámci odvolania nemôže z dôvodu spravodlivosti nahradiť svojím posúdením posúdenie Súdu prvého stupňa rozhodujúceho v rámci výkonu svojej neobmedzenej právomoci týkajúce sa výšky pokút uložených podnikom z dôvodu porušenia práva Spoločenstva, aj tak výkon takejto právomoci nemôže viesť k tomu, aby pri určovaní výšky týchto pokút došlo k diskriminácii podnikov, ktoré sa zúčastnili na dohode alebo zosúladenom postupe, ktoré sú v rozpore s článkom 81 ods. 1 ES (rozsudky… Sarrió/Komisia, C-291/98 P, [EU:C:2000:631], body 96 a 97, a… Limburgse Vinyl Maatschappij a i./Komisia, C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P až C-252/99 P a C-254/99 P, [EU:C:2002:582], bod 617)“. Pozri tiež rozsudky Dalmine/Komisia (C-407/04 P, EU:C:2007:53, body 152 a nasl.) a Evonik Degussa/Komisia (C-266/06 P, EU:C:2008:295, (body 95 a 114).

67 — Rozsudok Dansk Rørindustri a i./Komisia (C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P až C-208/02 P a C-213/02 P, EU:C:2005:408, bod 337): „ak má Súd prvého stupňa v úmysle odkloniť sa osobitne vo vzťahu k niektorému podniku od metódy výpočtu uplatnenej Komisiou, za predpokladu, že ju nespochybnil, je potrebné, aby to v napadnutom rozsudku vysvetlil“. Súdny dvor v rozsudku Guardian Industries a Guardian Europe/Komisia (C-580/12 P, EU:C:2014:2363, bod 78) rozhodol, že „v tejto súvislosti stačí uviesť, že keďže Súdny dvor konštatoval protiprávnosť sporného rozhodnutia, môže v rámci svojej neobmedzenej právomoci nahradiť svojím posúdením posúdenie Komisie a v dôsledku toho zrušiť, znížiť alebo zvýšiť pokutu… Táto právomoc sa má vykonávať tak, aby sa zohľadnili všetky skutkové okolnosti… Preto sa vyššie uvedený argument Komisie musí zamietnuť.“ V dôsledku toho Súdny dvor v bode 80 rozhodol, že bolo potrebné znížiť výšku pokuty uloženej spoločnosti Guardian v článku 2 sporného rozhodnutia o 30 % a stanoviť túto sumu na 103 600 000 eur pôvodná suma bola (148 000 000 eur).

68 — Všeobecný súd to označuje ako „dodatočná suma“.

218. Všeobecný súd v bode 185 rozsudku Roca Sanitario ako odpoveď na žalobné dôvody uvedené na podporu návrhov smerujúcich k zníženiu pokuty pripomenul, „že v bodoch 168 až 170 [napadnutého rozsudku] konštatoval, že Komisia neporušila zásadu rovnosti zaobchádzania tým, že na žalobkyňu uplatnila koeficienty závažnosti porušenia a dodatočnej sumy vo výške 15 %. Na druhej strane treba pripomenúť, že ako bolo konštatované v bode 155 vyššie, Komisia mohla v súlade s odsekmi 21 až 23 a 25 usmernení z roku 2006 dôvodne rozhodnúť, že koeficienty závažnosti porušenia a dodatočnej sumy vo výške 15 % nie sú vzhľadom na závažnosť porušenia neprimerané“.

219. Všeobecný súd ďalej v bode 187 dodal, že „skutočnosť, že spoločnostiam podieľajúcim sa na porušení vzťahujúcom sa na šesť členských štátov a tri podskupiny výrobkov by mala byť uložená pokuta vypočítaná na základe koeficientov závažnosti porušenia a dodatočnej sumy vyšších ako 15 %, ktoré sa použili na sankcionovanie žalobkyne, nemôže platne odôvodniť, aby jej Všeobecný súd v rámci výkonu svojej neobmedzenej právomoci uložil pokutu, ktorej suma by nebola dostatočne odstrašujúca vzhľadom na závažnosť porušenia, na ktorom sa podieľala“.

220. Zaobchádzanie teda bolo rozdielne, no zásada rovnosti zaobchádzania nebola porušená, pretože pokuta bola napriek tomu primeraná!

221. V tejto súvislosti treba pripomenúť článok 49 ods. 3 Charty, ktorý stanovuje, že „prísnosť trestov nesmie byť neprimeraná trestnému činu“. Podľa tohto pravidla je nelogické konštatovať menšiu závažnosť porušenia, a zároveň zachovať rovnakú intenzitu trestu ako pre závažnejšie porušenia konštatované v paralelných rozsudkoch.

222. Pripomínam však, že po konštatovaní menšej závažnosti porušenia vytýkaného spoločnosti Roca Sanitario Všeobecný súd neznížil jej pokutu, pričom naďalej uplatňoval s ohľadom na ňu rovnaké koeficienty závažnosti a odstrašenia, ako na pokuty spoločností z tvrdého jadra, s ohľadom na ktoré Všeobecný súd rozhodol, že Komisia mala použiť vyššie koeficienty.

223. V tejto súvislosti je teda otázne, či Všeobecný súd mohol odmietnuť uplatniť na spoločnosť Roca Sanitario nižšie koeficienty, ktoré by umožnili obnoviť rovnosť zaobchádzania s ostatnými účastníkmi, z dôvodu, že by to bolo v rozpore so zásadou proporcionality, ktorá si vyžaduje, aby pokuty dosiahli dostatočne odstrašujúci účinok.

224. Ja si to nemyslím.

225. V súlade s logikou Všeobecného súdu, ktorý rozlišuje, pokiaľ ide o závažnosť medzi porušením zo strany Roca Sanitario a porušeniami ostatných účastníkov, by bolo treba dospieť k záveru, že odstrašujúci charakter pokuty nie je vôbec spojený so závažnosťou porušenia, napriek tomu, že Všeobecný súd hovorí v bode 187 o odstrašujúcej výške pokuty *vzhľadom na* závažnosť porušenia.

226. Treba si zvoliť jednu z dvoch možností: ak je uložená pokuta rovnaká pre dve porušenia, ktoré majú odlišnú závažnosť, buď bude mať nedostatočne odstrašujúca účinok pre jedno porušenie alebo bude neprimeraná pre druhé. Keďže výpočet pokuty nebol upravený pre subjekty zodpovedné za najzávažnejšie porušenie, rovnaká pokuta uložená subjektu zodpovednému za menej závažné porušenie bude nevyhnutne neprimeraná.

227. Všeobecný súd nemohol upraviť geografický rozsah jediného, komplexného a pokračujúceho porušenia, na ktorom sa žalobkyňa zúčastnila, napríklad zmenšením jeho pôsobnosti zo šiestich členských štátov na dva (ako to urobil vo veci Dornbracht/Komisia, T-386/10, EU:T:2013:450), alebo uznaním, že porušenie, ktorého sa dopustili podniky tvrdého jadra „mali byť“ – najmä vzhľadom na väčší geografický rozsah – sankcionované pokutou vypočítanou na základe vyšších koeficientov „závažnosti porušenia“ a „dodatočnej sumy“ (bod 187 rozsudku Roca Sanitario), takže pripustil, že

s rozdielnymi situáciami sa nesprávne zaobchádzalo podobne (ako to bolo v prejednávanej veci) a *nemohol teda rozhodnúť o nezvýšení pokút uložených spoločnostiam z tvrdého jadra, a zároveň rozhodnúť, že pokuta uložená napríklad spoločnosti Roca Sanitario nemôže byť znížená (ani tieto koeficienty) bez toho, aby to v tejto súvislosti dostatočne odôvodnil.*

228. Ako totiž Všeobecný súd uviedol v rozsudku Mamoli Robinetteria/Komisia (T-376/10, EU:T:2013:442, bod 174): „Porušenie vzťahujúce sa na šesť území v rámci Únie a týkajúce sa troch podskupín výrobkov totiž nemožno platne považovať za porušenie s podobnou závažnosťou ako to, ku ktorému došlo len na území jedného členského štátu a týka sa dvoch z troch podskupín výrobkov. Vzhľadom na dosah jeho účinkov na hospodársku súťaž v rámci Únie sa toto prvé porušenie musí považovať za závažnejšie ako toto druhé porušenie.“

229. Okrem toho si myslím, že Všeobecný súd nezohľadnil svoju vlastnú judikatúru uplatniteľnú v oblasti zvyšovania pokút v závislosti od závažnosti porušení pripísaných jednotlivým spoločnostiam za jediné, komplexné a nepretržité porušenie. Podľa zásady individualizácie trestov, osobnej zodpovednosti a zákazu diskriminácie sa totiž nižšia miera zodpovednosti má prejaviť vo výške pokuty.

230. S cieľom zabezpečiť, aby mali primeranosť a odradzujúci účinok objektívnu povahu, Všeobecný súd považuje za nevyhnutné vychádzať z usmernení z roku 2006. V tejto súvislosti pripomínam, že tieto usmernenia „predstavujú orientačné pravidlo správania,… od ktorého sa správny orgán nemôže… odkloniť bez uvedenia dôvodov, ktoré sú v súlade so zásadou rovnosti zaobchádzania“ [69]. Ich slepé a automatické uplatnenie je teda vylúčené – a to aj zo strany Všeobecného súdu – pokiaľ by to viedlo k nerovnosti zaobchádzania. [70]

231. Všeobecný súd navyše už v minulosti konštatoval porušenia zásady rovnosti zaobchádzania a vyvodil z toho dôsledky v podobe zníženia pokuty. Tak tomu bolo v rozsudkoch Bolloré a i./Komisia (T-109/02, T-118/02, T-122/02, T-125/02, T-126/02, T-128/02, T-129/02, T-132/02 a T-136/02, EU:T:2007:115, body 694 a nasl.) [71] a Chalkor/Komisia (T-21/05, EU:T:2010:205, body 104 až 113). V tomto istom rozsudku Všeobecný súd správne rozhodol, že „podniku nikdy nemožno uložiť pokutu, ktorej suma je vypočítaná v závislosti od účasti na tajnom dohovore, za ktorý nebol uznaný zodpovedným“ (bod 93) [72].

232. Z judikatúry Súdneho dvora tiež vyplýva, že existuje pozitívna povinnosť (a nie možnosť, ako sa zrejme domnieva Všeobecný súd) zohľadniť menšiu závažnosť do výšky pokút: „Skutočnosť, že sa určitá spoločnosť nezúčastnila na všetkých zložkách tvoriacich kartel alebo zohrávala menšiu úlohu v rámci aspektov, na ktorých sa zúčastňovala, *sa musí zohľadniť pri posudzovaní závažnosti* porušenia a prípadne *pri stanovení pokuty*“ (kurzívou zvýraznil generálny advokát) [73].

69 — Rozsudok KME Germany a i./Komisia (C-389/10 P, EU:C:2011:816, bod 127).

70 — Ako som už uviedol v mojich návrhoch vo veci Telefónica a Telefónica de España/Komisia (C-295/12 P, EU:C:2013:619), Všeobecný súd sa nemôže odvolávať na pravidlá stanovené v usmerneniach Komisie a uplatňovať ich automaticky, ako to vyplýva z bodu 185 napadnutého rozsudku Roca Sanitario, najmä ak takéto uplatnenie nezabezpečuje dodržiavanie zásady rovnosti zaobchádzania.

71 — Rozsudok bol čiastočne zrušený Súdnym dvorom, ale z iných dôvodov a iba v rozsahu, v akom sa týkal časti podniku Bolloré (rozsudok Papierfabrik August Koehler a i./Komisia, C-322/07 P, C-327/07 P a C-338/07 P, EU:C:2009:500).

72 — Pozri tiež rozsudok Sigma Tecnologie/Komisia (T-28/99, EU:T:2002:76, body 79 až 82), v ktorom Súd prvého stupňa čiastočne zrušil rozhodnutie z dôvodu, že spoločnosť Sigma nebola zodpovedná za celý kartel a konkrétne v tom prípade znížil pokutu o 10 %. V rozsudku IMI a i./Komisia (T-18/05, EU:T:2010:202, bod 157), bola pokuta tiež znížená o 10 % s cieľom zohľadniť skutočnosť, že IMI sa nezúčastnila na súbore protisúťažných postupov. Pozri tiež rozsudok Adriatica di Navigazione/Komisia (T-61/99, EU:T:2003:335, body 190 a 191).

73 — Rozsudok Komisia/Anic Partecipazioni (C-49/92 P, EU:C:1999:356, bod 90). V tom istom zmysle rozsudky Archer Daniels Midland/Komisia (T-59/02, EU:T:2006:272, bod 296); AC-Treuhand/Komisia (T-99/04, EU:T:2008:256, bod 131); IMI a i./Komisia (T-18/05, EU:T:2010:202, bod 164), ako aj Chalkor/Komisia (T-21/05, EU:T:2010:205, bod 92).

c) O otázke odôvodnenia

233. Dôležité je uviesť, že Všeobecný súd nijako nevysvetlil, v čom by zníženie – hoci aj malé – základnej výšky pokuty uloženej spoločnosti Roca Sanitario viedlo k sume, ktorá nemá dostatočne odstrašujúci účinok (a okrem toho ani dostatočne neodôvodnil, prečo koeficient vo výške 15 % bol primeraný). Všeobecný súd len uviedol, že použité koeficienty boli „primerané“ s ohľadom na spoločnosť Roca Sanitario. Samozrejme, že to nie je primerané odôvodnenie! Navyše v rozsudku Roca Sanitario sa uvádza len (koeficient) „dodatočnej sumy“ a vôbec sa nespomína výška koeficientu „závažnosti porušenia“.

d) Musia sa akékoľvek rozdiely, pokiaľ ide o situáciu dotknutých podnikov, prejaviť vo výške pokuty?

234. Podľa judikatúry sa tiež vyžaduje, aby výška pokuty zohľadňovala relatívnu závažnosť porušení pripisovaných viacerým účastníkom, ktorí sa zúčastnili na rovnakom porušení.[74] Táto požiadavka sa má zabezpečiť zásadou individualizácie trestov.

235. Isteže, Súdny dvor zdôraznil, že takáto zásada nejde až tak ďaleko, aby sa akýkoľvek rozdiel, pokiaľ ide o obchodný obrat, prejavil vo výške pokút.[75]

236. Podľa môjho názoru toto obmedzenie – ktoré znamená, že nie je možné zabezpečiť úplnú rovnosť medzi týmito účastníkmi – logicky musí primerane zahŕňať rozlišovania podľa geografického rozsahu, a teda závažnosti zistených porušení.

237. To platí tým skôr, že tieto rozlišovania sú, podobne ako tie, ktoré sa týkajú obratu, už premietnuté do hodnoty predaja, ktorá sa zohľadňuje pri výpočte základnej výšky pokuty.

238. Preto treba posúdiť, či nezohľadnenie, pri stanovovaní koeficientov „závažnosti porušenia“ a „dodatočnej sumy“ menšej závažnosti porušenia pripísaného spoločnosti Roca Sanitario nespôsobilo rozlišovanie prekračujúce prahovú hodnotu intenzity, po ktorej prekročení sa diskriminácia musí opraviť.

239. V prvom rade si myslím, že okrem pojmov geografický rozsah sa v rozsudku Všeobecného súdu nerozlišuje medzi závažnosťou správania dcérskych spoločností spoločnosti Roca Sanitario, za ktoré táto spoločnosť mala niesť zodpovednosť, a závažnosťou správania spoločností z tvrdého jadra (ktoré sú základom kartelu a ktoré podľa Roca Sanitario prijali opatrenia s cieľom ho rozšíriť na európskej úrovni, ako aj zabezpečiť jeho uplatňovanie a koordináciu[76]). Stačí konštatovať, že Všeobecný súd neuviedol vo svojom rozsudku žiadny odkaz na skutočnosti, že Roca Sanitario nebola súčasťou tvrdého jadra kartelu a že jej dcérske spoločnosti sa zúčastnili na karteli iba pri dvoch podskupinách výrobkov a nie troch.

74 — Rozsudky Suiker Unie a i./Komisia (40/73 až 48/73, 50/73, 54/73 až 56/73, 111/73, 113/73 a 114/73, EU:C:1975:174, bod 623); Komisia/Anic Partecipazioni (C-49/92 P, EU:C:1999:356, bod 150) a Hercules Chemicals/Komisia (C-51/92 P, EU:C:1999:357, bod 110).

75 — Rozsudok Dansk Rørindustri a i./Komisia (C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P až C-208/02 P a C-213/02 P, EU:C:2005:408, bod 312).

76 — Pozri body 97 až 102 a poznámku pod čiarou 71 žaloby na prvom stupni.

240. V rozsudku Deutsche Telekom/Komisia (C-280/08 P, EU:C:2010:603, bod 274), Súdny dvor uviedol: „Medzi faktory, na ktoré treba prihliadať pri posúdení závažnosti porušení, patrí *konanie* každého *podniku*, *úloha každého z nich pri zavádzaní zosúladených postupov*[77], zisk, ktorý mohli mať z týchto postupov, ich veľkosť a hodnota dotknutých tovarov, ako aj riziko, ktoré porušenia tohto typu predstavujú pre ciele Únie“ (kurzívou zvýraznil generálny advokát).[78]

241. V judikatúre je tiež jasne definované, že skutočnosť, že sa určitá spoločnosť nezúčastnila na všetkých zložkách tvoriacich kartel alebo zohrávala menšiu úlohu v rámci aspektov, na ktorých sa zúčastňovala, sa musí zohľadniť pri posudzovaní závažnosti porušenia a prípadne pri stanovení pokuty.[79]

242. Najmä ak ide o jediné porušenie, v zmysle komplexného a pokračujúceho porušenie, ktoré združuje všetky dohody a zosúladené postupy na rôznych trhoch, na ktorých nepôsobia všetci porušitelia alebo títo porušitelia môžu mať len čiastočné vedomosti celkového plánu, sankcie sa musia individualizovať v tom zmysle, že sa musia vzťahovať na správania a osobitné vlastnosti dotknutých spoločností.[80]

243. V tejto súvislosti si zásada proporcionality vyžaduje, aby pokuta bola stanovená proporcionálne k faktorom, ktoré treba zohľadniť tak pri posúdení objektívnej závažnosti porušenia samého osebe, ako aj pri posúdení relatívnej závažnosti účasti sankcionovanej spoločnosti na porušení.[81]

244. Ďalej treba pripomenúť, že Všeobecný súd v bode 186 rozsudku Roca Sanitario správne opravil prístup uvedený v spornom rozhodnutí a rozhodol, že menšia účasť dcérskych spoločností Roca Sanitario, ktorá bola obmedzená na dve zo šiestich národných zložiek celkového sankcionovaného kartelu, nevyhnutne predstavuje menej závažné správanie, než správanie spoločností, ktoré sa zúčastnili na väčšom počte zložiek kartelu.[82]

77 — Rozsudok Cimenteries CBR a i./Komisia (T-25/95, T-26/95, T-30/95 až T-32/95, T-34/95 až T-39/95, T-42/95 až T-46/95, T-48/95, T-50/95 až T-65/95, T-68/95 až T-71/95, T-87/95, T-88/95, T-103/95 a T-104/95, EU:T:2000:77, bod 4949 a citovaná judikatúra). Pozri tiež, rozsudok voestalpine et voestalpine Wire Rod Austria/Komisia (T-418/10, EU:T:2015:516, body 408 a nasl.). Pokiaľ ide o pokutu uloženú spoločne a nerozdielne spoločnostiam voestalpine a voestalpine Austria Draht v tomto rozsudku, Všeobecný súd zdôrazňuje, že Komisia nepreukázala, že voestalpine Austria Draht sa priamo zúčastnila na stretnutiach klubu Zürichu, Európskeho klubu, klubu España, t. j. v zásadných aspektoch kartelu. Naopak, Všeobecný súd uviedol, že účasť voestalpine Austria Draht na stretnutí klubu Italia bola správne konštatovaná, pretože došlo k protisúťažným konaniam obchodného zástupcu v Taliansku, hoci žiaden dôkaz neumožňoval preukázať, že voestalpine Austria Draht vedela o protiprávnom správaní tohto jej zástupcu. Obchodný zástupca sa totiž musí považovať za konajúceho v rámci svojho mandátu vzťahujúceho sa len na Taliansko, ako súčasť spoločnosti. Všeobecný súd však dospel k záveru, že zodpovednosť za protisúťažné konanie tohto zástupcu, ku ktorému došlo mimo talianskeho trhu, nebolo možné pripísať spoločnosti voestalpine Austria Draht. Vzhľadom na tieto skutočnosti Všeobecný súd rozhodol znížiť pokutu uloženú spoločne a nerozdielne dvom spoločnostiam z 22 miliónov eur na 7,5 milióna eur.

78 — Pozri analogicky rozsudky Musique Diffusion française a i./Komisia (100/80 až 103/80, EU:C:1983:158, bod 129) a Dansk Rørindustri a i./Komisia (C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P až C-208/02 P a C-213/02 P, EU:C:2005:408, bod 242). Ak sa porušenia dopustilo viac spoločností, treba preskúmať pomernú závažnosť účasti každej z nich (rozsudok Hercules Chemicals/Komisia, C-51/92 P, EU:C:1999:357, bod 110 a citovanú judikatúru).

79 — Rozsudky Komisia/Anic Partecipazioni (C-49/92 P, EU:C:1999:356, bod 90) a Aalborg Portland a i./Komisia (C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P a C-219/00 P, EU:C:2004:6, bod 86).

80 — Pozri analogicky rozsudok Britannia Alloys & Chemicals/Komisia (C-76/06 P, EU:C:2007:326, bod 44).

81 — Pozri v tomto zmysle a vzhľadom na rozlišovanie, ktoré sa odvtedy vykonáva medzi objektívnou závažnosťou porušenia v zmysle bodov 22 a 23 usmernení z roku 2006 a relatívnou závažnosťou účasti sankcionovanej spoločnosti na porušení, posúdené s ohľadom na okolnosti typické pre túto spoločnosť v zmysle bodu 27 a nasl. týchto usmernení, rozsudok Jungbunzlauer/Komisia (T-43/02, EU:T:2006:270, body 226 až 228 a citovanú judikatúru).

82 — „Isteže, koeficienty závažnosti porušenia a dodatočnej sumy vo výške 15 % sú tie, ktoré Komisia uplatnila, ako to vyplýva z odôvodnenia 1211 [sporného] rozhodnutia, pri výpočte výšky pokút uložených spoločnostiam podieľajúcich sa na jedinom porušení vzťahujúcom sa na tri podskupiny výrobkov v šiestich členských štátoch. *Toto posledné uvedené porušenie je pritom z dôvodu svojho geografického rozsahu závažnejšie než porušenie, na ktorom sa podieľala žalobkyňa*“ (kurzívou zvýraznil generálny advokát).

245. Všeobecný súd však v bode 187 rozhodol, že „skutočnosť, že spoločnostiam podieľajúcim sa na porušení vzťahujúcom sa na šesť členských štátov a tri podskupiny výrobkov by mala byť uložená pokuta vypočítaná na základe koeficientov závažnosti porušenia a dodatočnej sumy vyšších ako 15 %, ktoré sa použili na sankcionovanie žalobkyne, nemôže platne odôvodniť, aby jej Všeobecný súd v rámci výkonu svojej neobmedzenej právomoci uložil pokutu, ktorej suma by nebola dostatočne odstrašujúca vzhľadom na závažnosť porušenia, na ktorom sa podieľala“.

246. Vyššie uvedené odhaľuje nedodržanie zásady individualizácie sankcií a opätovnú neexistenciu odôvodnenia, pokiaľ ide o chýbajúcu spojitosť medzi konštatovaním menšej závažnosti porušenia a výšku pokuty.

247. Isteže, Komisia tvrdí, že menšia závažnosť správania spoločností sa už dostatočne zobrazila vo výbere predajov, na ktoré sa uplatnili koeficient závažnosti a odstrašujúci faktor. Toto tvrdenie však bolo zamietnuté Všeobecným súdom tak v rozsudku Roca Sanitario (pozri bod 186), ako aj vo viacerých paralelných rozsudkoch týkajúcich sa toho istého kartelu. Z týchto rozsudkov navyše vyplýva, že menšia závažnosť konštatovaného porušenia mala Komisiu viesť k uplatneniu iným koeficientov „závažnosti porušenia“ a „dodatočnej sumy“.

248. V rozsudku Zucchetti Rubinetteria/Komisia (T-396/10, EU:T:2013:446, body 114 až 119), Všeobecný súd podľa mňa správne rozhodol: „pokiaľ ide o nesprávne posúdenie skutkových okolností, ktoré uvádza žalobkyňa, treba konštatovať, že Komisia sa nesprávne domnievala, že koeficienty ‚závažnosti porušenia‘ a ‚dodatočnej čiastky‘ vo výške 15 % sú odôvodnené v dôsledku skutočnosti, že podniky, na ktoré sa vzťahuje napadnuté rozhodnutie, sa podieľali na jedinom porušení týkajúcom sa troch podskupín výrobkov v šiestich členských štátoch. Ako totiž Komisia sama uviedla v odôvodnení 879 [sporného] rozhodnutia, žalobkyňa sa podieľala na porušení týkajúcom sa koordinovania zvyšovania cien v Taliansku, nie však v ostatných piatich členských štátoch uvedených v bode 1 vyššie, pričom protiprávne diskusie, ktoré sa uskutočnili, sa týkali vodovodných batérií a keramiky, no netýkali sa sprchových kútov. V tejto súvislosti treba zdôrazniť, že žalobkyňa v tomto rámci nespochybňuje posúdenie Komisie, podľa ktorého sa podieľala na porušení týkajúcom sa nielen vodovodných batérií, ale aj keramiky“ (bod 114).

249. „z konštatovania Komisie uvedeného v odôvodnení 879 [sporného] rozhodnutia teda vyplýva, že nemohla riadne opodstatniť, že na žalobkyňu uplatnila koeficienty ‚závažnosti porušenia‘ a ‚dodatočnej čiastky‘ vo výške 15 %, dôvodom, že sa podieľala na jedinom porušení týkajúcom sa troch podskupín výrobkov a šiestich území. Treba teda konštatovať, že Komisia v tejto súvislosti vychádzala z nesprávneho posúdenia skutkových okolností“ (bod 115)

250. „Najskôr, tvrdenia Komisie, v ktorých uvádza, že suma pokuty uloženej žalobkyni odráža to, že sa podieľala len na časti zisteného porušenia týkajúcej sa Talianska, že zohľadnená hodnota predajov každého podniku odráža jeho osobnú, skutočnú a konkrétnu účasť na porušení a že koeficienty ‚závažnosti porušenia‘ a ‚dodatočnej čiastky‘ vo výške 15 % sú vzhľadom na závažnosť porušenia, ktorého sa dopustila, mierne, sú neúčinné. Nijaké z týchto tvrdení totiž nevyvracia konštatovanie, že Komisia pri uplatňovaní koeficientov ‚závažnosti porušenia‘ a ‚dodatočnej čiastky‘ vo výške 15 % nemohla platne vychádzať z dôvodu uvedeného v bode 115 vyššie“ (bod 116).

251. „Následne treba konštatovať, že tvrdenia uvedené Komisiou, že dodržala jednotlivé etapy výpočtu pokuty stanovené usmerneniami z roku 2006, že použila údaje o obrate, ktoré jej poskytli podniky, na ktoré sa vzťahuje [sporné] rozhodnutie, že disponuje voľnou úvahou pri stanovení výšky pokuty a že závažnosť porušenia, na ktorom sa žalobkyňa podieľala, sa odráža v zohľadnenej výške hodnoty predaja, sú takisto neúčinné. Tieto tvrdenia totiž nemajú vplyv na konštatovanie, že Komisia nemohla vychádzať z dôvodu uvedeného v bode 115 vyššie“ (bod 117).

252. „Napokon treba zamietnuť tvrdenie, ktoré uviedla Komisia v odpovedi na otázky Všeobecného súdu na pojednávaní, že rozdiel v geografickom rozsahu vyplývajúci z podieľaní sa podnikov na jednej strane na jedinom porušení ako celku a na druhej strane len pokiaľ ide o územie Talianska, neodôvodňuje uplatnenie rozdielnych koeficientov ‚závažnosti porušenia' a ‚dodatočnej čiastky'. Porušenie vzťahujúce sa na šesť území v rámci Únie a týkajúce sa troch podskupín výrobkov totiž nemožno platne považovať za rovnako závažné ako porušenie, ku ktorému došlo len na území jedného členského štátu a týka sa dvoch podskupín výrobkov. Vzhľadom na dosah jeho účinkov na hospodársku súťaž v rámci Únie sa toto prvé porušenie musí považovať za závažnejšie ako toto druhé porušenie" (bod 118).

253. Všeobecný súd dospel v bode 119 k záveru, že „treba konštatovať, že Komisia dvakrát vychádzala z nesprávneho posúdenia, keď uplatňovanie koeficientov ‚závažnosti porušenia' a ‚dodatočnej čiastky' vo výške 15 % odôvodnila skutočnosťou, že žalobkyňa sa podieľala na jedinom porušení vzťahujúcom sa na šesť území v rámci Únie a týkajúcom sa troch podskupín výrobkov. Treba teda vyhovieť tvrdeniu žalobkyne v tejto súvislosti."

254. Všeobecný súd dospel k rovnakému záveru v paralelném rozsudku Dornbracht/Komisia (T-386/10, EU:T:2013:450, body 163 až 168). V ďalších štyroch paralelných rozsudkoch: Duravit (body 366 a nasl.), Villeroy & Boch Austria (body 384 a 385), Hansa Metallwerke a i./Komisia (T-375/10, EU:T:2013:475, body 180 a nasl.) a Mamoli Robinetteria/Komisia (T-376/10, EU:T:2013:442, body 170 a nasl.)[83] Všeobecný súd v zásade neodmietol tvrdenia, že predmetné koeficienty sa mali individualizovať.

255. Dodávam, že Komisia zaujala tento prístup v mnohých prípadoch, a to na zabezpečenie nediskriminačného zaobchádzania, uplatňovať rozdielne koeficienty závažnosti a rozdielne odstrašujúce faktory a teda upraviť základnú výšku pokuty v závislosti od relatívnej závažnosti porušenia pripisovaného každej spoločnosti v jednotného a pokračujúceho rámci kartelu.[84]

256. Pokiaľ ide o tvrdenie spoločnosti Roca Sanitario založenú na neuznaní – ak nedošlo k zníženiu koeficientov závažnosti porušenia a dodatočnej sumy – poľahčujúcej okolnosti, z dôvodu menšej závažnosti porušenia, ktoré jej bolo pripísané, Všeobecný súd ho podľa môjho názoru správne vyhlásil za neprípustné, pretože bolo predložené oneskorene.

257. Aj napriek tomu, že taká výhrada bola uvedené v poznámke pod čiarou v žalobe – a nie, na rozdiel od toho, čo uviedol Všeobecný súd, že k tomu došlo na pojednávaní, – jej znenie nebolo podľa môjho názoru dostatočne jasné a presné, ako sa vyžaduje podľa judikatúry Súdneho dvora.[85] Ako uviedla Komisia, všeobecný odkaz na bod 29 usmernení z roku 2006 uvedený z poznámke pod čiarou žaloby nie je dostatočne presný na odôvodnenie takej výhrady.

258. Napokon, pokiaľ sa Roca Sanitario dovoláva neprimeranej povahy pokuty nezávisle od akejkoľvek diskriminácie, stačí konštatovať, že Roca Sanitario nepreukázala, že v prejednávanej veci ide o taký prípad.

83 — Bod 176: „irelevantné sú tvrdenia, že základné mechanizmy, prostredníctvom ktorých sa kartel vykonával a ktoré spočívali v koordinácii ročných tarifných politík, boli rovnaké pre všetky spoločnosti. Skutočnosť, že všetky spoločnosti sa zúčastnili na koordinácii zvyšovania cien, nemá vplyv na konštatovanie, že Komisia nemohla uplatniť koeficient ‚dodatočnej sumy' vo výške 15 % na všetky spoločnosti, ktoré boli adresátmi [sporného] rozhodnutia z dôvodu, že sa podieľali na jedinom porušení, hoci niektoré z nich sa nezúčastnili na uvedenom jedinom porušení *vzťahujúcom sa na šesť území a tri podskupiny výrobkov*" (kurzívou zvýraznil generálny advokát).

84 — Vec COMP/38.344 – Predpínacia oceľ, bod 953, ako aj rozhodnutia citované v poznámke pod čiarou 86 týchto návrhov.

85 — Pozri v tomto zmysle rozsudok Belgicko/Komisia (C-197/99 P, EU:C:2003:444, bod 81).

e) Záver

259. Zastávam preto názor, že keď Všeobecný súd uznal menšiu závažnosť správania sa dcérskych spoločností Roca Sanitario a zároveň bez primeraného odôvodnenia rozhodol o nezvýšení pokút uložených spoločnostiam z tvrdého jadra, mal v rámci svojej neobmedzenej právomoci upraviť koeficienty „závažnosti porušenia“ a/alebo „dodatočnej sumy“ uplatnené na Roca Sanitario ich znížením, a to s cieľom zabezpečiť dodržiavanie zásad rovnosti zaobchádzania a individualizácie sankcií. [86]

260. Je zjavne nesprávne tvrdiť, „že žalobkyňa… nemohla mať prospech z… rozdielneho zaobchádzania [medzi dvoma skupinami spoločností]“ (bod 169 rozsudku Roca Sanitario).

261. Z vyššie uvedeného vyplýva, že prvú časť druhého odvolacieho dôvodu spoločnosti Roca Sanitario je potrebné prijať a že rozsudok Roca Sanitario treba čiastočne v tejto súvislosti zrušiť.

f) Dôsledky zrušenia rozsudku Roca Sanitario Súdnym dvorom

262. Podľa môjho názoru je potrebné vrátiť vec Všeobecnému súdu, aby rozhodol o pokute a vyvodil dôsledky najmä z vyššie uvedených úvah týkajúcich sa prvej časti druhého odvolacieho dôvodu spoločnosti Roca Sanitario.

IV – Návrh

263. Z týchto dôvodov a bez ohľadu na výsledok, aký môže mať preskúmanie ďalších odvolacích dôvodov predložených v týchto odvolaniach, navrhujem, aby Súdny dvor rozhodol takto:

264. Vo veci Komisia/Keramag Keramische Werke a i. (C-613/13 P):

1. Zrušil bod 1 výroku rozsudku Keramag Keramische Werke a i./Komisia (T-379/10 a T-381/10, EU:T:2013:457) v rozsahu, v akom zrušuje článok 1 rozhodnutia Komisie K(2010) 4185 v konečnom znení z 23. júna 2010 týkajúceho sa konania podľa článku 101 [ZFEÚ] a článku 53 Dohody o [EHP] (vec COMP/39092 – Kúpeľňové doplnky a príslušenstvo) s ohľadom na udalosti, ku ktorým došlo v rámci združenia Association française des industries de céramique sanitaire (AFICS), a pokiaľ ide o zodpovednosť spoločností Allia SAS, Produits Céramiques de Touraine SA a Sanitec za uvedené udalosti.

2. Zrušil v celom rozsahu bod 2 výroku uvedeného rozsudku Všeobecného súdu.

3. Zamietol žalobu o neplatnosť, pokiaľ ide o udalosti, ku ktorým došlo v rámci AFICS, a potvrdil pokuty uložené spoločnostiam Allia SAS, Produits Céramiques de Touraine SA a Sanitec.

4. Zamietol druhý odvolací dôvod vzájomného odvolania spoločnosti Keramag a i. ako neprípustný a/alebo nedôvodný.

86 — Komisia na pojednávaní pred Všeobecným súdom v rámci žalôb podaných spoločnosťami Roca France a Laufen Austria uznala, že správanie spoločností Laufen Austria a Roca France bolo menej závažné než správanie spoločností z tvrdého jadra celkového sankcionovaného kartelu a že mohla s ohľadom na tieto prvé spoločnosti uplatniť nižšiu sadzbu (vo výške 14 %) s cieľom dodržať zásadu rovnosti zaobchádzania a zohľadniť relatívne menšiu závažnosť ich správania (pozri zápisnice z pojednávaní, ktoré sa konali 6. marca 2013 vo veciach Laufen Austria/Komisia, T-411/10, EU:T:2013:443, a Roca). V rovnakom zmysle sa vyjadrila v rámci žaloby podanej spoločnosťou Zucchetti s ohľadom na sporné rozhodnutie. Rozsudok Zucchetti Rubinetteria/Komisia (T-396/10, EU:T:2013:446), pozri bod 42 správy pre pojednávanie priloženej ako príloha č. 11 k odvolaniu spoločnosti Roca Sanitario. Pozri tiež rozsudok Team Relocations a i./Komisia (T-204/08 a T-212/08, EU:T:2011:286, bod 91) ktoré cituje rozhodnutia „Candle waxes“, K(2008) 5476 z 1. októbra 2008 týkajúce sa konania podľa článku 81 [ES] a článku 53 Dohody o EHP (vec COMP/C.39.181 – Sviečkové vosky) a „Heat stabilisers“, K(2009) 8682 z 11. novembra 2009 týkajúce sa konania podľa článku 81 [ES] a článku 53 Dohody o EHP (vec COMP/38.589 – Tepelné stabilizátory), v ktorých Komisia uplatnila rôzne koeficienty na rôzne kategórie účastníkov predmetných kartelov v závislosti od relatívnej závažnosti ich účasti na porušení.

265. Vo veci Duravit a i./Komisia (C-609/13 P): zamietol údajné skreslenia č. 7 a 12 ako neprípustné alebo ako nedôvodné.

266. Vo veci Villeroy & Boch AG/Komisia (C-625/13 P): zamietol prvý odvolací dôvod ako neprípustný alebo ako nedôvodný, ako aj zamietol druhú časť druhého odvolacieho dôvodu ako nedôvodnú.

267. Vo veci Villeroy & Boch SAS/Komisia (C-644/13 P): zamietol prvý odvolací dôvod ako nedôvodný a zamietol výhradu z druhého dôvodu, podľa ktorej Všeobecný súd neprihliadol na konštatovania v rozsudkoch Keramag Keramische Werke a i./Komisia (T-379/10 a T-381/10, EU:T:2013:457), Duravit a i./Komisia (T-364/10, EU:T:2013:477) a Wabco Europe a i./Komisia (T-380/10, EU:T:2013:449), ako nedôvodnú.

268. Vo veci Roca Sanitario/Komisia (C-636/13 P): prijal prvú časť druhého odvolacieho dôvodu spoločnosti Roca Sanitario; čiastočne zrušil rozsudok Roca Sanitario/Komisia (T-408/10, EU:T:2013:440) a vrátil vec Všeobecnému súdu, aby rozhodol o pokute a vyvodil dôsledky najmä z úvah uvedených v týchto návrhoch týkajúcich sa prvej časti druhého odvolacieho dôvodu spoločnosti Roca Sanitario.

269. O trovách konania sa rozhodne neskôr.